

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės
SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 29

Tel. South Boston 5015.

South Boston, Mass., Liepos (July) 19 d. 1918 m.

Metal V.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on July 17, as required by the act on October 6, 1917.

Karės žinios.

ANGLAI SUNAIKINO 12 VOKIEČIŲ ORLAIVIŲ.

Anglijos karės ofisas liepos 16 d. paskelbė, kad šiomis dienomis tapo sunaikinta 12 priešo orlaivių ir keturi sugadinta. Anglai nustojo 3 orlaivių. Laikė žvalgymosi anglų orlaivinių kai ant priešų pozicijų išmetė keturis ir pusę tonų bombų.

VISAS RUSIJOS MURMANAS UŽIMTAS.

Amerikos ir Anglijos armija jau užėmė visą Murmano prielanką šiaurinėje Rusijoje, sako pranešimas iš Maskvos per Amsterdamą.

Pranešimas sako, kad kaip tik Amerikos ir Anglijos armijos užėmė gelžkelio stotį Kam ties Baltomis jurėmis ir traukėsi linkui Torokį, tuomet Rusijos bolševikų armija pasitraukė linkui Nirek.

Komendantai talkininkų, užėmusių Rusijos tvirtoves išleido atsišaukimą į gyventojus, prašydami sujungti savo jėgas prieš Vokietiją ir Suomiją.

Rusijos užsienio reikalų ministeris, M. Čičerin, pasiuntė Anglijos valdžiai reikalavimą, kad esanti Murmane Anglijos armija būtų vėl susodinta atgal be atidėliojimo. Šį atmainantį pirmą paskelbimą Rusijos ministerio reikalavimą praneša Centralis žinių biuras iš Amsterdamo.

AMERIKONAI SUMUŠĖ VOKIEČIUS.

Visa vokiečių armija pietuose nuo Marne pavojuje.

Universal Service Staff korespondentas praneša iš Francijos, kad liepos 15 d. vokiečių ofensyvas prieš amerikonus tapo atmuštas. Amerikos armija savo jėgomis nušlavė visas priešų pozicijas ir suardė visus vokiečių pamatinius tiltus padarytus ant Marne upės.

Mūsų armija paėmė apie 15,000 belaisvių.

Viso vokiečių armija pietuose nuo Marne randasi dideliame pavojuje.

VOKIEČIAI UŽĖMĖ KELIS KAIMUS.

Gulintieji pietvakariuose nuo Rheimso miesteliai, Avocourt ir Chaumazy, tapo paimti vokiečių. Rytinėje Rheimso pusėje francuzai užėmė iš jų prarastas pir-

mesniuose mušiuose pozicijas, bet priešas ir ten sugėbėjo užimti kaimą Vrigny.

APIE AMERIKOS ARMIJĄ RUSIJON.

Rusijos moterų mirties batalijono vadovė ponė Bočkareva prašo, kad Suv. Val. siųstų Rusijon 10,000 vyrų.

Ponė Bočkareva, liepos 15 d. asmeniškai kreipėsi prie grupos senatorių Washingtone ir užgirdama talkininkų intervenciją Rusijon prašė Suv. Valst., kad iš čia kaip galint greičiau, būtų pasiųsta Rusijon 100,000 vyrų armija, nes paskui gali būti pervėlu. Senate ji kalbėjo su pagelba vertėjo.

Rusijai reikia ir maisto, bet talkininkų intervencija taipgi būtina reikalinga išgelbėjimui Rusijos, — sako ponė Bočkareva.

Senatorius Hitchcock iš Nebraskos, pirmininkas užsienio reikalų komiteto, kalbėjo toje pat temoje ir didžiausiu jo prašymu yra, kad gyvenantieji Amerikoje rusai stotų armijon, kad sudarytų 100,000 armiją ir eitų gelbėti Rusiją, nes dabar Rusijoje partijos tik mušasi tarpe savės ir alina šalį.

Japonų planuota intervencija Rusijos žmonėms nebutų pageidaujama. Pati rusų liaudis myli savo šalį ir ji yra simpatizuojanti visiems talkininkams, gi bolševikų armija yra susidariusi beveik vien iš Vokietijos ir Austrijos belaisvių, kuriems nerupi kovot prieš Vokietijos militarizmą, bet pati rusų liaudis lygiai nepakenčia vokiečių ir bolševikų.

Truputi ankščiau ponė Bočkareva kreipėsi su keliais prašymais ypatingai prezidentą Wilsoną.

BUVUSIO PREZIDENTO SUNUS UŽMUŠTAS.

Iš Londono liepos 17 d. per Exchange Telegraph pranešama, kad lieutenantas Quentin Roosevelt, sunus buvusio prezidento Roosevelto tapo nušautas vokiečių ir puldamas su orlaiviu Marne fronte mirtinai užsimušė. Šios žinios gautos iš Paryžiaus. Tai yra jauniausias Roosevelto sunus, pastojusis S. Valst. orlaivinkų korpusan kaip lieutenantas 14 d. liepos 19 17m.

VOKIEČIAI BOMBARDAVO AMERIKONŲ LIGONBUČIUS.

Liep. 15 d. vokiečiai kelis kartus bombardavo amerikonių ligonbučius ties Marne frontu. Daugybė grana-

tų nukrito palei pačius ligonbučius, bet ligonių nepalietė.

DIDELĖ AMERIKONŲ PERGALĖ.

Vokiečių armija, susidedanti iš 420,000 žmonių (35 divizijos) kariavo tarpe Chateau Thierry ir Dorman, 10 mylių nuo Marne upės — pranešama iš Londono liepos 16 d.

Amerikos armijos kontratakais šioje dalyje vokiečiai tapo nuvaryti už Marne upės.

Pirmoje mušių dienoje vokiečiai stengėsi atkirsti Chalou - Rheims gelžkelių ties Suipied. Kitą dieną jie stengėsi užimt Chalons.

eBt vokiečiai tapo taip smarkiai sumušti amerikonių, kad jie daugiau nesitrauks prie Moutmirail.

PARYŽIUS VĖL BOMBARDUOJAMAS.

Iš Paryžiaus per Londoną liepos 16 d. pranešama, kad vokiečiai vėl atnaujino Paryžiaus bombardavimą su savo toli šaunantiomis ka nuolėmis.

FRANCUZŲ GENEROLAS SVEIKINA AMERIKOS KOMANDUOTOJĄ.

Iš Amerikos armijos štabo nuo Marne (Francijoje) pranešama, kad Francuzų armijos komanduojuojas, komanduojuojantis armijos dalis toje dalyje pasiuntė Amerikos armijos vadui Francuzijoje savo nuoširdų pasveikinimą ir pagyrimą už pergalėjimą vokiečių ir nustumimą jų atgal.

Iš Amerikos.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJOS KURSISTŲ KONCERTAS.

27 d. liepos, Lietuvių Sveitainėje, So. Bostone, bus L. Muz. Kons. kursistų koncertas. Yra kursų lankančių ir iš toliau, kaip tai: A. Sodeika, iš Scranton, Pa. J. Žiuronas iš Pittsburgho ir kiti. Dalyvaus koncerte kursistai ir visi žymesni Konservatorijos mokiniai, daugiau prasilavinę arba užbaigę. Po koncertui žada but šokiai. Tikiėtų kainos 50 ir 25 c.

Kviečia visus Konservatorijos mokiniai.

IŠ ALTS. 7-tos kp. SUSIRINKIMO.

ALTS. 7 kp. susirinkime, buvusiam liepos 10 d. svarstyta šie reikalai. Išklaustas raportas komisijos rengimo prakalbų Dr. J. Šiu-

pui, išdavė Jurgeliunas. Šios prakalbos buvo surengtos varde N. A. Apskričio, ir kuopa pavedė įžangos pinigų N. A. apskričiai. Pribuvo prie įžangos viso \$95.40. Išmokėjimų buvo \$62.70; apskričiai lieka \$32.40. Taipgi nuo vakarienės, Dr. Sliupo pagerbimui, ir-gi liko \$10.50. Kitą raportą išdavė Mockus apie L. NF. Iš raportu paaiškėjo, kad vakarienėje buvo surinkta \$103.00 prakaibose \$45.00 ir nekurie nariai užsimokėjo po \$10. ir išviso sudaro \$230.00. Toliau Komitetan išrinkta darbuotis LNF., S. Norkunas, K. Jurgeliunas ir K. Vileišis.

Sekretorius perskaitė A. L. TS. nominacijos blankas ir nariai ėmėsi tuojau darbo. Suskaičius balsus pasirodė, kad daugiausia gavo balsų V. K. Račkauskas, prezidentu, V. Jokubynas, viceprezidentui, J. Sekevičius, užrašų sekretorium, S. E. Vitaitis — finansų sekret. ir K. Jurgeliunas išdininku.

Kilus klausimui apie organo padėjimą ir jo finansus, nariai sumanė dar sudėti organo pirkimo fondan; nuo 7 kuop. \$15. ir šie nariai jau antru kartu aukojo: K. Jurgeliunas \$5., Po \$2.00: P. Bolys, J. Pečiulis, K. Vileišis, M. Biekša, Po \$1.00: S. Mockus, V. Račkauskas, D. Sapalius, P. Zokaitis ir P. Apšiega. Išviso \$18.00. Po aukų sudėjimo pasikalbėjime, nariai klausė vieni kitus, kas darosi su Brooklyno ir Chicagos tautininkais, kad jie taip saldžiai miega ir nesirupina partijos reikalais.

Reporteris.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on July 17, as required by the act on October 6, 1917.

DAUG LIETUVIŲ IŠVAŽIUOJA KARIUOMENĖN.

Sekantį panedėlį daug S. Bostono lietuvių išvažiuoja Suvienytų Valstijų kariuomenėn. Jų tarpe yra keturi gabijiečiai, žinomi kaipo darbštų tėvynainiai ir dailės mylėtojai. Išvažiuojantieji gabijiečiai yra šie: Kastantas Sirbikas, Aleksandras Rasimavičius, Pranas Zokaitis ir Jokubas Višniauskas — p. M. Korano firmos agentas.

Apart tų sykiu išvažiuoja kariauti šie gabūs lietuviai: Petras Džervis, Jonas Šarkus, Bronius Macius, Jonas Puodelis ir P. Mihauskas ir daug kitų.

ČECHO-SLOVAKAI UŽĖMĖ KAZANIŲ.

Exchange Telegraph iš

Copenhago praneša, buk iš Maskvos tapo paskelbta, kad Čecho Slavokų armija užėmė Kazanių, kuris randasi 430 mylių atstu nuo Maskvos. Miestas tapo paimtas po didelio mušio su bolševikais.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on July 17, as required by the act on October 6, 1917.

Užsieniuose.

KUEHLMANN'O PAGELBININKAS PASITRAUKĖ.

Zuriche iš Berlino sužinota, kad Vokietijos užsienio ministerio pagelbininkas von Busche rezignavo.

Baronas von Bussche - Haddensausen pirmiausia buvo patarėjas Vokietijos ambasados Washingtone, o paskui tarnavo kaipo viršininkas amerikoniško skyriaus Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje.

ŽYDŲ PAGROMAI UKRAINOJE.

Daugybė žydų tapo mirtinai nukankinta Chersone buk už slėpimą grūdų, kaip pranešama iš Washingtoną. Šventikas, kuris stengėsi užtart skriaudžiamus tapo taip sumuštas, kad nuo žaidų mirė.

Taipgi buvo baudžiami žydai pirkliai už atsakymą išduoti vardų tų žmonių, su kuriais jie dalinosi grūdais.

Pranešimai iš Suomijos skelbia, kad vokiečiai ten ga nabijo raudonąją gvardiją.

ČECHO-SLOVAKAI UŽVALDO ŽEMĄJĮ PAVOLGĮ.

Berliner Tageblatt gavo pranešimą iš Maskvos, kad užėmė Kazanių Čecho-Slavokai tampa formaliai valdytojais visos žemojo Pavolgio dalies.

Čecho-Slavokai dabar panaudoja karės ministerio, L. Trockio, mobilizaciją Pavolgyje, Uralo kalnuose ir Sibire ir jie formuoja savo armiją, taip vadinamą "Juodąją Gvardiją", sustiprinimui savo galybės.

Kazan guli ant upės Kazanka, ir Volgos. Kazan didelis pramonės ir prekybos centras tarpe Europinės Rusijos ir Sibiro. Šimtu mylių į pietus nuo Kazan yra Simbirsko miestas, kur pereitą savaitę bolševikai buvo sumušę Čecho-Slovakus.

SUOMIAI ŠAUKIASI PRIE VOKIEČIŲ.

Švedijoje gauta iš autoritetingų šaltinių žinios, kad

Suomijos gyventojai nenori kariaut už bolševikus, tat Suomijos valdžia negalėdama sudaryt iš savo žmonių didelės armijos kreipėsi prie vokiečių. Jie nori sudaryt tą armiją saugojimui einančio tarp Kola Maskvos gelžkelio, bet jos apsaugojimui reikia labai didelės jėgos.

Murmanskos gyventojai linkui finų atsineša neutraliai, bet jie prielankiai atsineša linkui ten apsisotusių talkininkų. Del to manoma, kad talkininkams iš ten bus gera turēt komunikaciją su centralia Rusija ir Sibiru.

FINAI PRAŠO IŠ VOKIETIJOS PASKOLOS \$25,000,000.

Iš Stockholmo Centralio žinių biuro pranešama, kad Suomijos valdžia iš Helsingfors (Suomijos sostinės) pasiuntė Vokietijai prašymą suteikti jai 100,000,000 markių (\$25,000,000) paskolas. Paskola prašoma mažinimui skurdo, kuris gali būti paseknę civilės karės.

SUARŠETUOTA 3 DIDIEJI KUNIGAİKŠČIAI.

Iš Berno per Paryžių pranešama, kad Rusijoje prasidėjo smarki prieš-bolševikiška agitacija. Sulyg pranešimų iš Maskvos, kaipo rezultatai šios agitacijos, tapo suareštuota trys didieji kunigaikščiai — Nikalojus, Jurgis ir Dimitrij.

KUNIGAİKŠTIS TAPO KUKORIUM.

Westminster Gazette rašo, kad garsus Rusijos kunigaikštis ir revoliucijinis veikėjas nuvyko į Londoną ir ten atidarė restauraciją kad turėti iš ko gyventi. Vėterkos restoranan paimta taipgi grafiutės ir kunigaikštienės, buvusios caro narės. Kelios dailios Rusijos kunigaikštaitės pasiėmė sau darbus scenoje, trečios rūšies teatruose.

TALKININKAI PROTESTUOJA PRIEŠ HORVATH'Ą.

P asiskelbusį Sibiro diktatorių ir sudariusį savo ministeriją anti-bolševikiškų armijų vadą generolą Horvath nenori pripažinti Anglijos, Francijos ir Japonijos ministeriai Kinijoje, ir jie pasiuntė jam savo reikalavimą, kad jis paleistų savo kabinetą, kadangi tą veikimą jie skaito nerimtu ir per ankstyvu.

Idomus. Laiškas.

Vienas sandarietis iš Clinton, Ind. mums prisiuntė nesėnau gautą iš Rusijos laišką, kuriame nušviečiama maž-daug Rusijoje esančių lietuvių dalies pažiūros į Lietuvos ateitį. Apie Lietuvos ateitį — kad Lietuva taptų Neprigulminga — turbūt didžiūmos lietuvių nuomonė išreikšta, bet paskutinėje dalyje rašto, tai jau tam tikros partijos — krikščionių demokratų. Mes nesutinkame su gerb. laiško rašėjo kai-kurioms mintimis antrroje dalyje laiško, bet laišką išspausdiname. Tai darome tuo tikslu, kad mūsų skaitytojai pažintų savo kaimynus (krikščionis demokratų) arčiau, ir kaip jie žiūri į visuomeninio gyvenimo tvarkymą ateityje. Antra de dame ir todėl, kad laiškas visas perdėm rimtai parašytas, ir, iš rašto sprendžiant ir minties išreikšimu, kad rašo inteligentas. Todel jis, beabėję, pasako ne vien savo individualę nuomonę, bet ir tam tikro burio lietuvių. Pagalios, sprendžiant iš jo laiško, matyti, kad tai yra ir veikėjas.

Dar atydus skaitytojai galės ir daugiau išvedimų padaryti iš to laiško, o butent, kad Rusijos revoliucija į silpnųjų žmonių dvasią ir pažiūras labai veikė ir padarė nemažą atmainų. Iš laiško reikia suprasti, kad rašytojas kadaise buvo persiėmęs "socialistų svajonėmis" ir jis, kaip daug kitų, paviršutiniai žiūrėjusių į socializmo judėjimą ir jo idealus, priežastis savo pažiūrų atmainymui stato Rusijos žiauria revoliuciją (nors visos revoliucijos žiaurios, —tai vidurinės, karės, kurios gali dažnai būti žiauresnėmis, negu paprastos karės), kiti, kartais, bolševikus ar k. Bet mes turime žinoti, kad Rusijos Revoliucija ir bolševikai tik tiek turi prie tų idėjų, kaip ir mes Amerikoje esantieji arba neutralių šalių žmonės. Jeigu kas blogą daro su koku nors mokslu arba panaudodamas blogam idėją, tai idėja nei mokslas nuo to nenukenčia, bet mes turime kaltinti tik tuos žmones, ką su idėja ar mokslu blogai elgiasi. Juk idėja ir mokslas neturi nei ginklo atsiginti, nei gali pasakyti kad "negerai" arba "nesiduosiu" tokiam išnaudotojui, bet su ja gali daryti ką kas nori.

Todel, prie to, kad del keno blogo elgimosi meta savo idėjas (budamas jomis persiėmęs) ir pasidaro jų priešiu, ir net visai priešingas anai idėjai prima naujas, reiškia, kad tas žmogus padarė tai iš nesupratimo dalyko arba nebudamas dvasioje su tomis idėjomis, o tik iš paviršiaus joms atsidavęs. Idealistams, tokiam atsitikime, nereikia mesti tas idėjas, bet kovoti, jas skelbiant, taip kaip geriausia suprantama ir kovoti prieš jų blogą panaudojimą. (Čia, del trumpinimo priežastis, turiu pasakyti, kad išstojimas iš partijos dar nereiškia atsiskyrimo nuo idėjų, ir kas manytu, kad išstodami iš partijų ir nuo idėjų atstoja, tai neteisėgai manytu. Tik gali būti taip ir dažnai yra taip, vienok tai tik išėmimas iš augščiau pasakytos tiesos).

Taigi radome reikalingu, kad mūsų skaitytojai pirm skaitant laišką, kad perskaitytu ir mūsų nurodymus. Mes jau esame sakę, kad su antrąją dale šio laiško nesutinkame, bet dedame, nebijodami, kad mūsų skaitytojai perdaug juomi patikės ar abejojujami pasiduos. Reikalui išpuolus mes savo mintį plačiau pasakysime.

Kitame numeryje rasite soci-

jalisto laišką.

"Sandaros" Red. Maskva, gruodžio 6 d. 1917 m. Mielas Broleli!

Daug laiko prabėgo, kaip mudu besikalbėjome, o kiek dar prabėgs nežinia. Gyvenimas pas mus, kaip upė didžiausia, laike didelio tvano, išėjo iš kraštų, veržias į visas puses ir neaprybotai sriaunama bėgyje savo, viską su šaknim rauna laukan, maišo su dumblais ir putojančiais verpetais uždama, nežinia kur bėga. Nors mažai tikiu, Mielas Broleli, kad tu apturėsi mano laiškelį, bet vienok turiu didelį reikalą apsimainyti keilais žodeliais, išreikšti tau nekurias savo intymiškas mintis.

Kokie nebutų dabartiniai pasauliniai santykiai, vienok jau prisitartino karės galas ir kyla klausimas, kas bus su Lietuva ateityje? Rusų revoliucija tarp iškeltų įvairių pasaulinių klausimų — iškėlė vieną rimtą ir labai svarbų klausimą: apsisprendimą tautų. Mes, Rusijos lietuviai, kaip pabėgėliai, taip ir nuo seniau tenais gyvenantieji, savo daugumoje reikalaujame ir trokštame, kad mūsų Tėvynė - Lietuva, kaip Didžioji taip ir Mažoji, būtų suvienytos į vieną, nuo nieko nepriklausomą valstiją. Kaip žinai iš laikraščių, šita mūsų amžiną mintį patvirtino savo rezoliucijomis Didžiosios Lietuvos Seimas Vilniuje, 18—22 rugsėjo, 1917 m., kuriame dalyvavo apie 220 atstovų rinktu Vilniaus, Kauno, Suvalkų ir dalies Gardino gub. ir Stockholmo Lietuvių Konferencija 5—7 spalio, 1917 m., kurioje dalyvavo užimtosios Rusijos, Danijos, Šveicarijos ir Amerikos Lietuvių atstovai.

Mes norime taip-pat, kaip ir jūs, kad Lietuvos klausimas būtų išrištas nekoks nors vienos valstybės (Rusų ar Vokiečių), bet taikos konferencijos, kurioje turi būti ir Lietuvių atstovai. Kaip galutiniai bus išrištas Lietuvos klausimas, mes nežinome, nes dalykas prigulės ne nuo Lietuvių galės; bet svarbu patėmyti, kad Lietuvos klausimu jau dabar pradeda interesuotis tokios didelės valstybės, kaip Vokietija, Francija ir, išdalyje, Anglija. Taip-pat ir Rusai, nežiūrint į tai, kad jų revoliucija iškėlė tą klausimą, įdomauja Lietuvos likimu ir yra labai neužganėdinti paskutinėmis rezoliucijomis Vilniaus ir Stockholmo Konferencijų, kuomi parodė savo norą geriau prijungti Lietuvą prie Rusijos. Ir taip mano netik Rusų dešiniojos politiškos partijos, (pav.: kadėdai), bet ir visos, be skirtumo, rusų socialistų partijos. Mat Rusų socialistų supratimu apsisprendimas reiškia tik plačią autonomiją arba federaciją su Rusija, bet tik ne atsiskyrimą nuo Rusijos. Taip tai Rusijos socialistai moka apgaudinėti Rusijoje gyvenančias nerusiškas tautas, kuriuos gi, tai nežiūrint į gražų o balsį apsisprendimo, rusų supratime, nori gauti daugiau liuositybės, negu Rusų socialistai jiems siulo. Taip-pat ir Lenkai, parodė aiškiai savo karštą norą prijungti Lietuvą prie Lenkijos siulydami "braciam lietuvinam" nelemtos atminties uniją su jais, kad tokiu būdu turėtų laisvą išėjimą prie Lietuvos ir Baltijos jurą. Vokiečiai-gi, eidami ant nuolaidų Lietuviams, užimtosios Lietuvos, kol-kas nesutinka, kad Lietuva būtų nepriklausoma valstybė, bet parodo savą slaptą norą prijungti Lietuvą prie Vokietijos. Mažąją-gi Lietuvą mes galėsime gauti tik tada, kada Vokietija bus pergalėta, jeigu, žinoma, mums pirtars Amerika, Francija ir

Anglija. Taip tai mano apie Lietuvą jos kaimynai.

Paskutiniai laikais, pradėjo rašyti apie Lietuvą Francuzų ir Anglų laikraščiuose, bet, tiesą pasakius, nieko aiškaus neišreikšė apie Lietuvą ir jos likimą. Garsus-gi prezidentas p. Wilsonas, pragarsėjęs savo iškilminga deklaracija apie mažųjų tautų apsisprendimą ir taika, prieš pat apskelbimą karės Vokietijai ir paskutiniai laikais, kalbėdamas apie tikslą šios karės, nieko neprimena pasauliui apie Lietuvą ir jos ateitį. Mums lietuviams labai svarbu žinoti, ką mano apie Lietuvą toks garsus vyras, kaip Wilsonas, nes jam buvo paduota nuo Amerikos Lietuvių keletas peticijų ir memorandumų su pabrėžimu reikalavimo (iš pusės Lietuvių) Lietuvai Nepriklausomybės. Bet dabar po Liet. Seimo Vilniuje ir Liet. Konferencijos Stockholme, Wilsonas turbūt turėjo prisiminti sau, kad Lietuviai reikalauja sau nepriklausomybės Lietuvai, suvienyti iš Didžiosios ir Mažos Lietuvos, Lietuviai emigrantai Amerikoje, kurių skaitmuo siekia iki 700 tukstančių, turėtų dažniau šiuo svarbiu momentu priminti Wilsonui ir Suv. Valst. valdžiai savo reikalavimą, neprigulmingos Lietuvos. Taip (Seka ant pusl. 6-to).

ATSKAITA.

AMERIKOS LIETUVIŲ CENTRALIO KOMITETO APYSKAITA.

1) Kopija raporto valdžios užtvirtintų skaitvedžių Marwick Mitchel, Peat and Co., kurie peržiūrėjo visas Centralio Komiteto knygas Balandžio m. 1918 m. Marwick, Mitchel, Peat, & Co. Chartered Accountants 79 Wall Street, New York, May 2, 1918.

M. W. Bush, Esq. Treasurer, Lithuanian Central War Relief Committee, 320 Fifth Avenue, New York.

Dear Sir: In accordance with your instructions we have made an examination of the records of the Lithuanian Central War Relief Committee, for the purpose of verifying its receipts and disbursements from November 1, 1916, to December 31, 1917, as summarized in the following statement:

Receipts.

Lithuanian Day Receipts, as per Late Executive Secretary's printed Report.

Donations, Contributions, Collections, etc.:

Amount sent direct to American Red Cross .. \$129,933.98

Amount received by Liberty National Bank sent direct to American Red Cross 39,841.19

Amount received by Central Committee:

Wilkes Barre . . . 5,315.38

Minersville 2,215.26

Lithuanian Day Receipts, per Treasurer, New York:

Miscellaneous Collections, etc. as per Books . . . 9,229.19

Less Amount already reported in the total of \$39,941.19 received by Liberty National Bank 8,532.25

696.94

Miscellaneous Collectons not in Committee's Books, reported as received by American Red Cross 4,500.70

Other Receipts, per Treasurer, New York:

Donations, Collections, etc. \$13,485.35

Refund of Deposit to League of the Allies 1,000.00

Sundry Advances . . . 556.70

Loan Received . . . 1,500.00

\$199,045.50

Disbursements.

Amounts paid to American

Red Cross 176,863.28

Lithuanian Day Expenses, per Late Executive Secretary's Printed Report:

At Wilkes Barre: Salaries \$1,012.57

Travelling Expenses 487.65

Printing 766.20

Postage, telegrams and Miscellaneous 892.76

3,156.18

At Minersville: Collectin Boxes \$1,325.00

Postage, telegrams, printing and miscellaneous 202.82

Buttons, etc. for 3rd Secretary 600.00

Sundry expenses for 3rd Secretary 173.47

2,301.29

Išviso \$5,460.47

Other Expenses, per Treasurer, New York:

Salaries 1,532.75

Office Expenses . . . 172.23

Printing, etc. 2,262.51

Office Rent 565.00

Travelling Expenses, Lecturing, etc 442.20

Hero Land Bazaar Expenses 1,231.75

Advertising 81.96

Miscellaneous 9.34

Miscellaneous Lithuanian Day Expenses 15.84

Išviso \$6,313.58

League of Allies - Deposit (Refunded, see contra) 1,000.00

Svedish Lithuanian Committee, Stockholm 5,000.00

Cash as at December 31, 1917:

In Bank \$2,343.13

On hand: Treasurer \$164.01

On hand: Secretary \$401.03

565.04

2,908.17

Loan Repaid 1,500.00

199,045.50

Cash in Hands of American Red Cross at December 31, 1917, as per their letter dated February 20, 1918:

Amount Received 176,863.28

Disbursements . . 49,500.00

Balance as at December 31, 1917 . . . \$127,363.28

The Lithuanian Day receipts and disbursements were taken from the printed report prepared by the late Secretary, Mr. Šalčius. These receipts are in agreement with memorandum books submitted, but no further verifications was possible. With the exception of cash payments for postage, telegrams, etc. we verified all disbursements either by cancelled checks or satisfactory vouchers.

The amount paid over to the American Red Cross, as stated in the Committee's records, is short \$4,500.70 of the amount acknowledged by the American Red Cross in their letter of February 20, 1918 *)

We were unable to verify the receipts or the Treasurer. Since May 1, 1917, we vouched the disbursements by cancelled checks. Prior to that time, no bank account was kept and vouchers were not available.

The cash balances, as at December 31, 1917, were verified by certificates received from the bank, the Treasurer and the Secretary.

Yours truly,

Marwick, Mitchel, Peat & Co.

2. Ištrauka iš Ineigu ir Išlaidų knygos nuo sausio 1, iki birželio 30, 1918.

INEIGOS.

Sausio m. Mėnesinių mokesčių \$85.01, aukų — \$249.65, Bazarui . . 68.50. Viso . . . \$403.16

Vasario m. Mėnesinių — \$55.

*) Daugelis aukotojų pasiuntė pinigų tiesiog į Raudonąjį Kryžių Centralio Komiteto vardu. Iš tų aukų ir susidarė tie \$4,500.70, apie kuriuos čia kalbama.

00, aukų — \$504.04, Viso 559.04

Kovo m. Mėnesinių — \$52.70, aukų — \$10.00, Viso . . \$62.70.

Balandžio m. Mėnesinių — \$69.82, aukų — \$44.25. Viso \$114.07

Gegužio m. Mėnesių — \$97.94, aukų — \$273.24, Bazarui — \$543.57. Viso \$914.75.

Birželio m. Mėnesinių — \$80.50, aukų — \$163.23, už stalą \$10.00, Bazarui (ši suma buvo priskaityta prie pernykštės Bazaros atskaitos, bet neįsta į Centralį Komitetą) \$1,800.00. Viso \$2,053.73.

Viso per pusmetį:

Mėnesinių Mokesčių \$440.97

Aukų 1244.41

Kitokių įplaukų 10.00

Pelno iš Bazaros . . . 2412.07

Drauge \$4107.45

IŠLAIDOS.

Randa už 6 mėnesius \$150.00; telefonas \$17.59; algos \$366.81; raštinės išlaidos (pašto markės, spauda, knygos ir tt. \$57.40; stalas (desk) \$20. Viso \$611.80

Neprigulmybės Fondui \$78.57; kelionės iškaščiai: p. Naruševičiui už bilietus važinėjant į Washingtoną \$20.00; p. Karužai už bilietus pernai į Centralį Komitetą iš Philadelphia \$9.00. Viso \$107.57

Už knygų peržiūrėjimą \$66.00; Addressing and Mailing Co. už cirkuliarių išsiuntinimą \$90.75. Viso \$156.75

Visų išlaidų Centr. Kom. reikaluose \$876.12

Bazaros reikalams išleista \$1222.24

Kartu \$2098.36

Sutauka.

Įplaukų C. Kom. \$1,695.38

Išlaidų C. Kom. . . . 876.12

Lieka 819.25

Įplaukų Bazaros . . \$2,412.07

Išlaidų Baz. 1,222.24

Lieka 1,189.83

Viso už pirmąjį 1918 m. pusmetį \$2,908.17

Yra likusių iš pereinų metų, kaip parodyta Marwick, Mitchell Peat and Co. raporte . . 2,908.17

Viso pinigų Centraliniame Komitete \$4,917.26

3) Alijantų Bazaras.

Augščiau parodytose atskaitose matyti, kad Bazarui buvo gauta per šį pusmetį \$2,412.07, o iš praėjusių metų buvo (priskaitant 18 šimtų į šiometinę atskaitą) \$216.00. Viso gauta Bazarui \$2,628.07

Išlaidų buvo \$1,222.24, o pernai \$1,231.75. Viso išleista \$2,453.99

Lieka ikišiol \$174.09

Iš tų pinigų priklauso Centraliam Komitetui \$125.00, kaipo pusė algos išmokėtos sekretorei Venciuvienei, tad liekasi pelno iš Bazaros \$49.08. Gi dar neužmokėtų bilų yra pristatyta ant \$98.37.

Centr. Kom. Rašt. vedėjas, P. Bukšnaitis.

"Lithuanijos" Apyskaita.

Čionai dedame g. Dr. J. Šliupo raštą, kuriame jis nušviečia ir net gana daug pasako, apie Lietuvos veikimą ir kaip ji išaikvoja pinigus, skirtus belaisviams, nukentėjusiems nuo karės Lietuvos gyventojams. Lietuvos Dienoje pinigai juk surinkti ne ofisams Šveicarijoje užlaikyti, bet šelpimui nelaimingųjų ir t. p. Mat klerikalai kad "veikia," tai bent-gi veikia. Čia Karevičius "kelionės", Gabrio ir Bartuškos memorandumas ir veikimas, vysk. Karoso žygiai... o dar pagyvensime, tai daugiau sužinosime. Mes tikime daug ko sužinosime.

Dr. J. Šliupas rašo:

"Išėivių Draugas" No. 16 ir 18, 1918, patalpino "Lithuanijos" Šveicarijoje apyskaitą, kuri apima laikmetį nuo 7-XI-16 iki 3-XII-17. Kaipo narys Komiteto Lietuvos Dienos Amerikoje ren-

gimo, čion noriu pasakyti keletą žodžių tame reikale, ypač kai kad mes (komitetas) pasiuntė esame ant Lietuvos rąkų \$10,000 ir vėliau \$25,000.00.

Lituanija lietuviams belaisviams Vokietijoje ir Austrijoje labai mažai pašalpų siuntinėjo; ji pati sako, kad maisto pasiuntė tik už 22,156 frankų, o pinigai — 5,737 frankų! matomai, pinigai bankose išsėjos, kada belaisviai badavo. Už tai jau delegatai Stockholmo konferencijos prašė Šveicaričių, kad p. Savickiui Danijoje siųstų kas mėnuo pinigų, nes p. Savickis tu rėjo ir norą ir galėjimą sušelpiti belaisvius. Iš atskaitos gi matosi, kad tik 1918 m. Lituanija 15,500 fr. tepasiuntė... Aš tatau skaitau dideliu nerangumu ir apsilėdimu. Kas kas labiausiai nesmagumą daro, tai Lituanijos pasigyrimas, kad ji buvo išgavusi "teisę siuntinėti kas mėnuo už 10-15,000 frankų valgomų daigtų," o bėgyje metų tepasiuntė vos už 22,156 fr.! Lituanija pati save pasmerkia. Neišteisinga Lituanijos ta aplinkybė, kad per 3 pirmutinius mėnesius 1918 m. belaisvių šelpimui išleido apie 60,000 fr.; ar tuomet užsiimti laikas belaisviais, kada — anot Lituanijos — jau "daugelis civilių belaisvių sugrįžo tėvynėn ir sumažėjo mokyklų skaičius?" Gera ir tai, kad Lietuvos pasiuntė buvusiems belaisviams 50,000 fr., bet kodėl nedavė jiems liogeriuose bebadaujant?!

Lituanija p. Savickio darbus, kaip belaisviams siuntinėjimą knygų, gautų iš TM. Dr-tės, nori priskaityti savo labdarininkų pasigyrimu; bet mes žinome, kad p. Savickis savistoviai dirbo, ir savo atskaitas rėsykį Amerikos laikraščiuose paskelbęs yra ir toliau paskelbs. Kam svetimą darbą maišyti su savuoju? Lituanija giriasi atgaivinusį pačioje Lietuvoje "Centralį Komitetą su visais jo skyriais"; tegul man tait bus leista paabėjoti, nėsa M. Yčui, p. Bortkienei ir k. sugrįžus Vilniui, C. Komitetas ten veikti pradėjo, o Lituanija juk nesako, kad ji būtų tą įstaigą pinigais bent kiek sušelpusi, nors dabar, grįžtant iš Rusijos didelės žmonių minios ne skatikai, bet tukstančiai tukstančių pašalpai reikalingi yra. Ir tame reikale Lituanija visuomenės viltis suvyle.

Didelę svarbą Lituanija deda ant to, kad prisiėjo parašyti 4,563 laiškai, tai susimesant su belaisviais, tai su Lietuva, ir kad persiuntė 2,103 fr. Lietuvon ar nelaisvėn. — Stockholmo Lietuvių Komitetas ir Kopenhagoje L. Komitetas iš Amerikos pašalpų negaudamas padaręs yra tuo atžvilgiu daug didesnį darbą, ir tai taip labai nesigiria, kaip Lituanija savo nuovargiu ir darbu... Ant nelaimės, Amerikos Lietuviai tikruosius darbininkus, p. Aukštuolį Stockholme ir p. Savickį Kopenhagoje užmiršo parenti, o sutingusius Šveicaričius visomis įiegomis rėmė. Galimu yra daigtu, kad ir toliau visuomenė labiau girdės balsą nerangiųjų, negu tų, kurie kaip bitelės dirba; nesa, mat, Stockholme ir Kopenhagoje ne sėdi krėsluose kunigai!

Lituanijos administracija pažymi savo išlaidas — 9,806 fr. Be abėjonės, tai maža suma. Bet palyginant ją su atliktais gerais darbais, ji nemaža pasirodo. Jeigu administracija gauna užlaikymą, tai ji privalo darbą sąžiningai ir belaisviams su nauda dirbti. O administracija nepadarė to, ko iš jos visuomenė reikalauti galėjo ir reikalauti turi.

Nepagelbės čion nei ekspertai —skaitliuotojai, nei parašai Dr-o Bartuškos (kurs ten kunigu nesirašo!). Lituanija savo atskaita parodo, kad visuomenė negali jai užtikėti taip svarbų dar-

ba. Kiek pažįstu dalykų stovj Europoje, tai Amerikos lietuviams aiškiai apbrėžiu, kad pinigais šelptų nei Šveicarijoje susipietusių neveiklių veikėjų burelį, bet tikrus darbininkus, kurie sėdi Stockholme ir Kopenhagoje.

J. Šliupas.

14-VI-1918, Scranton, Pa."

PRASYMAS.

Lietuvių Informacijam Biuru Washingtone reikalinga turėti paveikslų iš buvusių Ištikimybės Dienos parodų. Daugelis kolonijų turėjo parodas suren-

gę įvairias grupes, "floats" sutaisę. Kad ilgesniai atminčiai buvusias iškilmes pasilaikius, buvo imamos fotografijos - paveikslai. Prašome visų, šokių ar kitokių parodų, grupių, inrengtų vežimų fotografijas turinčius, Lietuvių Informacijų Biuru susiųsti. Tie paveikslai bus sunaudojami platesniai publikacijai, lietuvių veikimą garsinti ir save su Amerikos žmonėmis dar labiau supažindinti. Prašome!

Lietuvių Informacijos Biuras,
307—15th st. N. W.
Washington, D. C.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

ALT. SANDAROS VALDYBOS SUSIRINKIMO PROTOKOLAS.

ALT. Sandaros Centro Valdybos suvažiavimo, birželio 9, 1918, prot. Sesija atsidarė 3:10 val. po pietų, S. L.A. raštinėje, New York City. Suvažiavime dalyvavo tik trys Centr. Vald. nariai: prez. S. E. Vitaitis, vice-prez. V. Ambrazevičia, ir išdo rašt. J. Sakevičius.

Nutarta sekti dalykai:

1. Peržiūrėta kontraktas organo nupirkimo kuris tapo priimtas, kaip priduos, bet įmokant pinigų pareika lauti afidavito nuo buvusios "Ateities" Bendrovės kuriuomi turi būti užtikrinta, jog daugiau jokių skolų nėra, apart sutartyje pažymėtų.

2. ALT. Sandaros įstatus perleisti per organą kuopoms sulyg reikalo naudotis, ir, kad Įstatų Komisija papildytų pasirodžiusius trukumus kurių, pasidarius dabartinėms atmainoms, daug randasi, ir priduoti sekančiam seimui galutinai užtvirtinti.

3. Jeigu neatsiras ALT. S. čerteriai, kurių dar privalo būti, tuojau atspausiti daugiau, bet nesiuntinėti su senosios C. V. parašais, kadangi tas nėra galima iš juridisko atžvilgio.

4. Paleisti nominacijas ant Centro viršininkų, kaip galima greičiau.

5. Komisiją balsų skaitymui yra įgalioti nuskirti prez. S. E. Vitaitis ir susinešimų sekr. R. Adžgauskas.

6. Neapsiėmus S. E. Vitaičiui užimti administratoriaus vietą, laikinu administratorium nuskirtas ponas K. Jurgeliunas, kuris ir dabar tuos reikalus daboje.

7. Kad išdininkas pasiųstų pinigų kas savaitę administratoriui, kol pas administratorių nebus daugiau kaip \$500.00 ant rankų; perviršius \$500.00 privalo būti pas išdininką.

8. Redaktoriaus klausimas palikta taip, kaip buvo nutarta pirmame Cent. Val. suvažiavime ir per krivulę patvirtinta.

9. Kad ALTS. atstovai Tautinėje Taryboje stengtųsi atlikti savo pareigas, ir kad Tautinė Taryba ALTS. atstovams praneštų, kada laikomi susirinkimai. Susinešimų rašt. Tautinei Ta-

rybai tą privalo pranešti.

10. Kadangi delei toumo gerb. V. S. Jokubynas negali dalyvauti Tautinės Tarybos susirinkimuose ir aktyviškame veikime, tad jo vieton atstovu į Tautinę Tarybą paskirta gerb. J. Ambrazevičius. Susinešimų rašt. praneš apie šias permainas gerb. Jokubynui ir Tautinei Tarybai.

11. Pasirodžius butinam reikalui turėti Finansinę komisiją, kuri pridabotų ir prigelbėtų tvarkyti piniginius reikalus "Sandaros" administracijoje, tad tokia komisija išrinkta iki seimui iš sekančių asmenų: S. Mokus, So. Boston, Mass., P. Bartkevičia, Cambridge, Mass. ir P. Kazlauskas, Montello, Mass.

12. Visos piniginės įplaukos privalo eiti per Sandaros išdininką.

13. ALTS. seimas sulyg pereito seimo nutarimo, turės būti Bostone, Mass. Dienos paskirta lapkričio 28, 29 ir 30, 1918 m.

Prez. S. E. Vitaitis,
Išdo rašt. J. Sagevičius.

DEL P. VIKTORO STRAIPSNIO: "DEL KAI-KURIŲ MŪS TAKTIKOS", "SANDAROS" No. 27.

Minėtame straipsnyje p. Viktoras palyti C. Valdybą ir man, kaip jo sekretoriui, pridera į tai atsakyti. Ten sakoma, kad organo redaktoriaus klausimas svarbus, bet C. V. budama gan vienpusiška nori įstatyti savąj ir tik ginčijasi. Organo redaktorių privalėtų būti renkamais, referendumu, ar skiriamais per Apšvietos Komisiją, o ne per C. Valdybą.

Dabar kyla klausimas, kas privalo ir turi teisę skirti organui redaktorių? Apšvietos Komisija gali tik rekomenduoti kandidatus, bet užtvirtinti ir daryti su jais sutartis gali ir privalo C. V., kuri turi organizacijoje sprendžiamąją galę. Rinkti referendumu but teisota, bet ne praktiška, nes tokiu būdu išrinktas redaktorių jaustųsi neturįs ant savęs jokios kontrolės, o mūsų redaktoriai, dažnai taip įsisiubuoja, kad juos reikia, kartais kiek prilaikyti. Kad kontrolė reikalinga, rodo šie nuotikiai: Pereitas SLA. Seimas iš tautiškių centų nieko nepaskyrė kovai už Lietuvos Nepriugulmybę, šiam svarbiausiam tautos reikalui. Kaip mes negerbtume S. L.A. seimą, bet į tokius netikusius apsiereiškimus, privalome reaguoti ir stengtis, kad panašūs dalykai daugiau neatsikartotų. Bet dabartinis organo redaktorių p. J. Strimaitis apie tai nē neužsiminē. TMD. Seime

organizacijos sekretoriumi - knygiumi išrinktas S. Pauža iš Passaic, N. J. ir neišrinkta kai kurių pageidaujamas Pr. Butkus iš New Yorko, N. Y., išrinktas S. Pauža, mažai atsižymėjęs tautininkais. Pr. Butkus daugiau žymus, bet, deja, iš negeistinos pusės. Anais metais "Naujienose" tilpo p. Butkaus "Smalavyriai," kur buvo išskoneveikiama Chicagos tautininkai, kam jie nepanorėjo šokti pagal socialistų smuiką; metai atgal, kuomet Conn. SLA. Apskriety paaukavo \$100.00 Lietuvos Nepriugulmybės Fondui, tai Bridgeport, Conn., iš visų pajiegių niekino tokį darbą. Dabar, kuomet TMD. seimas į sekretorius išrinko ne socialistiškų pažiūrų p. Butkaus, bet tautininką, Paužą, tai "Sandara" atsimindama peikia minėtą Seimą. Šie pavyzdžiai aiškiai rodo, kad mūsų redaktoriai, kartais, per daug įsisiubuoja. Todel redaktorių turi but C. V. priežiuroje. Tokios nuomonės buvo ir pereitas ALTS. Seimas ko ir privalome laikytis, kol busianti seimai to neatmainys, nes kitaip pas mus užviešpataus betvarke. Mes C. V. ir prisilaikome. ("Sandara" netodel p. Paužą peikē, kad tautininkas, bet todel kad jis ne į savo vietą sēdasi ir kad jis vest TMD. netinka. Red.).

Turiu šį-tą pasakyti link p. Viktoro kai-kurių išsireiškimų. Girdi, gana vienpusiška C. V. nori įstatyti savąj (redaktorių) ir tik ginčijasi. Jei Valdyba ginčijasi, tai dar nėra bloga, kaip norėtų nušviesti p. Viktoras; reiškia Valdyba stengiasi dalyką gvidinti, kad prašalinus neaiškumus. Bet jei valdyba nori įstatyti savąj, tai čia reikia apsisotiti. Savąj — galima suprasti giminę, draugą ir panašiai, tai butų blogai, bet savąj — taipgi galima suprasti žmogų vienokių pažiūrų, vienokių įsitikinimų ir panašiai, tai tame nėra nieko blogo, bet taip ir reikia. Mes C. V. ir norime įstatyti į organo redaktorių žmogų, kurį kiekvienas sandarietis galėtų pavadinti savuoju. Delto gal kiek ir pasiginčijama, bet tas yra gera ir bereikalo p. Viktoras pradeda karščiuotis ir nerimauti. Tai mañ o nuomonē ir kitaip, rodos, buti negali.

R. Adžgauskas.
Sus. Sekr. ALTS.
Nuo Viktoro. Gavęs p. R. Adžgausko straipsnelį iš "Sandaros" Redakcijos, kad pridēčiau prierasā, mielai jį sutinku pridēti.

1) Mes, tegul sutiksime, kad Centro Valdyba turi užtvirtinti, tai kodel C. Valdyba, dviem Apšvietos Komisijos nariams nurodžius du žmones ir vienam iš jų atsisakius antro netvirtina, bet beto Centro Vald. visai formaliai dar lyg šiol nėra kreipusis į Apšv. Komisiją del redaktoriaus ir Apš. Kom. nariai nėra visai tare.

2) Tvirtinti C. V. Apšvietos Komisijos rekomenduojamus redaktorių negali delto, kad Apšvietos Komisijos žinioje ir kontrolėj yra redakcija, bet ne C. V. ir Apšv. Kom. atsako prieš Augščiausiaj istaigā — seimą — už Redaktorių ir Redakciją ir laikraščio įtarpā. Jeigu Apšv. Komisija, tik gali rekomenduoti, o renkasi C. V., tai C. V. ir turėtų atsakyti, bet ne Apšv. Kom. Man rodos kad turėtų buti antrap. Apšvietos Komisija kandidatus rekomenduoja seimui, bet ne C. V.

Seimo išrinkto redaktoriaus, kaip ir referendumu, negali keisti C. V. be priežasčių. Jeigu C. V. nepatinka redaktorių, tai ji kreipiasi į Apšv. Kom. ir gali reikalauti jo pakeitimo, nurodydama priežastis, kodel esantis redaktorių netinka. Tuomet C. V. gali save pasiteisinti, o Apšv. Kom. lieka atsakomybē. Musų C. V. nei vienai nei kitaip, rodos,

nedarē ir nedaro.

3) Kaslink del Tautiškių centų SLA. seime kaltinti redaktorių butų neišmintinga o ypač delto, kad jis nekėlē triukšmo del to nutarimo ALTS. organe. Beto dalykan teisingai žiurint, tai ar negeriau organizacijai ir visam musų judėjimui, kad neatsitiko didelių nepasitenkinimų. Tiesa, yra žmonės, ką jiams nesinorėtų žiurėti į SLA. ramiai dirbančią naudingą darbą, o norėtų ir tenai vaidyti, kai kitose musų darbo srityse. Juk sveikas žmogaus protas negali daleisti kalt kivirčius ir organizacijos labą parduoti už keletą dolerių. Brolau, Adžgauske, negeisk svetimo, o padirbk ir surinkt ne kelis šimtus, bet kelis tukstančius į Lietuvos Nepriugulmybės fondā, ir tuomi parodykite visiems darbu ką galite, bet, dabar vieton darbo, tik raudojama ir stuksoma. Į darbą eikite!

4) Pas mus Apšvietos Komisijos pareigos įstatuose ("Sand." No. 27) yra paduota visai siauros ir netokios, kokios šiame laike paduodamos kitų rimtų organizacijų. Reikia taisyti, o kol pataisyta bus, tai turim vadovauti siveiku protu.

5) Su redaktoriais C. V. jokių sutarčių nėra reikalo daryti, nes seimas redaktorių renka ir algā skiria, o del raštų ir laikraščio pakraipos sprendžia Apšv. Komisija, kurios priežiuroje yra redaktorių. Gali su Redaktorium tartis C. V. ir jam duoti patarimus, vadovaujantės labu organizacijos ir toki bus visados priimti, jei tik bus išpildomi.

6) Referendumu rinkti, girdi, nepraktiška. Gal ir tiesa. Bet tuomet kaip pasielgti dabar? Bet jeigu kandidatus stato Apšvietos Komisija, tai reikia žinoti, kad visi kandidatai tinkanti bus į tą darbą ir kurį iš jų išrinkts, tas bus didžiumos nuomonės išreiškėju. Tad kame čia nepraktiškumas, šiame atsitikime? Gal nepraktiška tik todel, kad C. V. negalēs redaktoriais šinkuoti, tai viskas. Savvaliauti redaktorių negali, nes jį prižiuri Apšvietos Komisija ir jeigu ji mato jo blogdarybę organizacijai, ir prirodo, tai gali prašalinti, sutinkant visiems Apšv. Kom. nariams. Iniciatyvą gali paduoti ir C. Valdyba, prirodydama nusikaltimą redaktoriaus.

7) J. Strimaitis, kiek man zinoma, tai jis nepritarē nei Butkaus kandidatūrai. Paužai nepritaria ir nieks, gerbdamas organizaciją, nepritaras, nes tai žmogus netinka vesti musų moksline ir švietimo organizaciją TMD. vedimui dabar reikia laivaus žmogaus. Bet "Sandara" ir, žinau, kad Strimaitis pritaria visiems kurie tinka darban. Kiti ir-gi tos nuomonės, bet to negalēs žmonėms, o Strimaitis atviresnis ir pasakē. TMD. seime padaryta naudingo nutarimo mes nematome, o kiek nenauodingu, tai skaiteme protokole, kiti dalykai labai abejotinos vertės.

8) Ką Butkus darē, tai jis patsai užtai atsako ir jo neišrinko, tai kam dabar kalbėti.

9) Apie C. V. vienpusiškumą, tai nėra reikalo kalbėti, kad nekūlus ginčų. Bet turime pasakyti, kad einanti C. V. ginčai nešabliedį, bet negerā. Beto apie ją kalbėti šiandien nėra ko, nes jos nepagerinsime nei istaisysime, reikia laukti seimo; C. V. veikti, tai nieko neveikia, išimant pirmininką.

10) Šiandieninės didžiumos C. V. pažiūrų pastatytas redaktorių, aš abejoju, kad — tik tiek nepasitenkinimų sukeltų, kiek esantis, nes esu tikras, kad jų butų daugiau. Beto vaidai kyla ne vien iš "Sand." red. pusės, bet juos kelia ir kiti laikraščiai kabinėdamies. "Dirva" pa-

talpino Šimkaus laišką ir kit., kuriais demoralizuojama ir teršiam žmonių vardai, kiti panašaus turinio laiškų yra rašę ir kaip į tai "Sand." redaktorių gali žiurėti.

Ir tuomet "Sand." redaktorių negali but, tas berželis, ant kurio visos užkos lipa. Jeigu reiktų tą prirodyti — su mielu noru. (Čia mes apleidžiame eilę paminių žmonių, nes manome, kad šitie ginčai bus geriau užbaigti. "Sand." Red.). Taigi ko jūs norite dabar nuo to nelaimingo "Sandaros" Redaktoriaus?

Tai rodos bus atsakyta į visus užmetimus. Bet čia noriu pasakyti ir štai dar ką.

Mūsų visuomenės veikėju buti, tai neverta. Aš esu nuošaliau veikimo, nors esu sandarietis ir prisiziurėjęs, prisiklausęs to žimbimo ant jų iš visur, jaučiuosi laimingu. Ypač tas žvimbimas vidurinėje srovėje, nes joje visur nori but generolais, o niekas kareiviais. Ir lenda visi, — ir kas tinka ir kas netinka, plaka, kas tik liežuvų apverčia arba kas parašo karakuliais, kur redaktoriai vos įskaito. Ir dirbt prie tokių aplinkybių — tai kam? del ko? Del savęs? "Sandaros" redaktorių ir kai kurie kiti, esu tikras, kad laimingesni butų nedirbdami to visuomeniško darbo. Paklauskite, o tegul tie saldžiežiuvingieji rėksniai patāso visuomenę.

Su tikra pagarba.

Viktoras.

VANDUO.

Vanduo yra bespalvis, neturįs kvapo ir skonio, skystimas, susidedantis iš dviejų gazų: vandens (hidrogeno) ir degio.

Tyras vanduo gali buti vienkilai dirbtinis. Gamtiškas - gi talpina savyje daug skirtingų ištirpusių medegų: vieny vos tik pēdsakos yra randamos, kuomet kitų labai didesnis nušimtis.

Skonį vandeniui suteikia ištirpę jame organiškai ir neorganiški mineralai, bei druskos. Lietaus vanduo yra skaitomas tyrausiu vandeniu, kokis tik gali rasti gamtoje, bet ir jis talpina savyje kietų kunų, k. a. amonijos — jungtinių ir kitų organiškių dalelių (bakterijų), kurios yra ore gyvos ir negyvos. Reiktų manyti, kad ilgai lyjant turėtų buti oras švarus, nes puolantis vanduo, budamas sunknesniu už orą, neša viską ką tik ant savo kelio sutinka. Bet-gi lietus niekad nelyja tuo pačiu sykiu visame pasaulyje. Kuomet vienoj vietoj lyja, kiek toliaus yra giedra, iš kur, nuolat vėjas atneša visokių dulkių, bakterijų etc., žodžiu, kas tik randasi ore. Todel vanduo negali buti visiškai švarus. Ypatinai jis yra nešvarus netoli didelių miestų, kame randasi daugybē dirbtuvių, kurios siunčia į orą dumus, dulkes ir smarvę pavydale visokių gazų.

Vanduo paviršiaus, kuris pasidaro daugiausiai iš versmių, šaltinių ir lietaus vandens, kurįs sravena per laukus, pievas ir pelkias nešdamas su savim tirpstančias medegas, (organiškas druskas), kurios pasidaro augmenims puvant. Toks vanduo yra labai pavojingas, gerti, nes jame randasi visokios rūšies bakterijų, ir kiaušinių augštesnių gyvunų, nuodingų musų, uodų, etc. Nuo tokio vandens galima gauti ligā, karštligę (typhoid fever), cholera, etc.

Požeminis vanduo, kuris veržiasi požemin per plyšius, išgraužas ir urvus, yra kiek švaresnis už paviršiaus vandenį, nes tankiausiai jam prisiema lyg per kokį kostuvą persisunkti. Tokiu budu dalis visokių nešvarumų, pasilieka ant viršaus, bet

ir požeminis vanduo nėra toks švarus ir minkštas kaip lietaus vanduo.

Kietas vanduo yra tas, kuriam randasi dikčiai ištirpusių mineralų: kalkio įvairių sierų, druskos. Kietą vandenį lietuviai pūstėtinai pažįsta, nes jame nesuverda žirniai, pupos, kruopos ir tt. Taipgi ir skalbėjos daug vargo turi, nes sunku yra drapanas išmuiluoti; nemažai ir vyrai turi vargo su kietu vandeniu, nes skutant barzdą atpiauna skustuvą į kreidos šmotelius, kurie yra nematomi, nes jie yra ištirpę vandenyje. Kreida randasi ne vientik kalkio, notrurugštinėj druskoj, ji randasi ir kitose druskose: kalkio sierinėj ir magnisinėj, kurios pusėtinau tirpsta vandenyje. Norint padaryti iš kieto vandens minkštą, reikia indėti žiupsnelį netroanglerugštinės druskos (sodium carbonate), maž-daug į kiekvieną dešimtį kvortų vandens viena gramā tos druskos ir virinti vandenį keletą minučių. Natroanglerugštinė druska atskiria kalkį nuo sierinės rugšties ir susijungia su kalkiu. Anglerugštinė druska, pasidaro iš kalkio ir magnio sierinės druskos. Kalkio ir magnio-anglerugšt. druskos, kurios, kaip jau minėjau, yra beveik ne tirpstančios vandenyje ir tampa išmestos iš skystimo, kaipo pažytēs dalelės, kurios sunkiant bei košiant vandenį galima atskirti nuo jo. Taipgi galima atskirti padedant užvirintą vandenį į šalį pakol tos netirpstančios kietos dalelės nusistoja, tai yra, nusēsta ant katilo dugno, tuomet čystą vandenį galima nupilti. Toks vanduo yra minkštas ir tinka gėrimui. Gėrimui tinka ir kietas vanduo, nes druskos, kurias minėjau, yra nepavojingos žmogaus sveikatai. Sulyg Dr. Zutanto paskiausio tyrinėjimo, pasirodē, kad visai tyras vanduo yra ne vien nesveika gerti, bet dargi net pavojinga. Bet, kaip minėjau, visai tyras vanduo gali buti vien tik dirbtinis ir jis butų labai brangus. O šiaip jau kokį mes turim, neišimant distiliuotą, nėra ant tiek tyras, kad butų pavojingas žmonių sveikatai.

Manau, bus akyva dažinoti kas randasi paprastuose miestų vandenyse. Analizuojant Valparaiso miestelio vandenį, sekančios elementus ir jų gindius suradau viename vandens titre (maždaug kvorta): chloro .18 gramų, laisvos amonijos .23 gramų, amonijos sujungtos .06 grm.; amonijos iš viso 17 grm.; azoto, kuris randasi organiškose medžiagose .01 grm.; azoto, kaipo azotrugšties .02 grm.; azoto, kaipo salietruotos rugšties druska (Nitrile) .02 grm.; degio laisvo .38 grm.; mineralinių druskų, kalkio ir magnio .01 grm.

Iš augščiaiu paduotų skaitmenų galima matyti kas-kiek randasi vandenyje, kuris yra tinkamas ir nepavojingas gerti, be jeigu viršminėtų elementų but didesnis skaitmuo, tąsyk vanduo butų pavojingas žmonių sveikatai. Čia paminėti elementai toli nevisi vandenyje; apart jų, kai-kuriuose vandenyse randasi net tokių nuodingų elementų, kaip barium, chromium, cinkas, aršenikas, švinas, varis, manganas, geležis, ir aluminas. Pastarieji trys yra nepavojingi, ypatinai geležis, kuris randasi beveik kiekviename vandenyje.

Zmonės privalėtų daugiau rūpintis vandeniu, idant jis butų tinkamas gėrimui. Šiandien tukstančiai žmonių miršta, vien tik delto, kad vanduo yra pilnas visokių nuodų.

J. B. Valparaisietis.

Platinkite ALT. Sandaros organą, nes tuomi pasitar-nausite demokratijai.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" (Užsienioje) \$2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscription:

In the United States \$2.00
Six months \$1.00
To Foreign Countries \$2.50
Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taisy ir trumpina sulig savo nuožiūra. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negražinami.

Apžvalga.

NE VISAI TEISINGAI PASAKYTA.

"Tėvynės" No. 27, Peržvalgoje, nurodyta, kad "Tėvynė" negali savintis nei jokia mūsų srovė, bet kad "Tėvynė" yra tik "sau panaši" ir ji neišduoda moralės apyskaitos prieš jokią srovę, ir nei jokia partija nekontroliuoja ir negali būti partijos kontroliuojama.

Kam tiek bereikalo buvo kalbėti. Juk nei "Sandaroje" nebuvo pasakyta, kad "Tėv." mes kontroliuojame, arba norime jai ką nors primesti, arba kad savintumės, bet buvo pasakyta tik tas, kad ji išreiškia artimas pažiūras su tokia grupe laikraščių. Liko "Tėv." pasakyti, ar ji išreiškia, ar ne. Kuomet mes kalbame apie laikraščio pažiūrą, tai mes visai nežiurime kas tą laikraštį išleidžia, nei mums rūpi kas jį kontroliuoja, bet mes žiurime, kas jame parašyta ir išto sprendžiame, prie kokių laikraščių jis artymes išreiškiamomis politiskomis idėjomis. Žinoma, imame laikraštį, kuris tas idėjas išreiškia, — kuris ne — tų laikraštį. Ir "T." nėra reikalo užsiginti politikos darbo, kurio labai daug atlieka ir jau minėtoje dvasioje.

"Tėv." tame pat numeryje džiaugiamasi iš to, kad tautininkai krypta linkui socialistų ir atsisaką klerikalų. Ir po to, jau pradeda gana nelygiu ir neteisingu mastu mieruoti tautininkų "klaidas".

Visų pirma nupeikiama užtai, kad Brooklyno seimo 1914 m., tautininkai sulaužę nutarimus. Neteisybė. Tautininkai L. Selpimo Fondo nepriėmė, nors tarėsi jo įsteigime su socialistais. Kada pamatė tautininkai, kad su socialistais nesustars, išėję sutvėrė savo Autonom. ir LGF. Po to, žinoma, nepildymas ano nutarimo už kaltę jiems primesti negalima. Tokių nemalonių pasekmių kaltė ne vien tautininkams priguli, bet ir socialistams, kurie tuomet praktikavo savo girtas su tautininkų grūdais. Tik atminti, kad kai kurios tautininkų rezoliucijos

buvo socialistų tame seime atmetos vien delto, kad jie neigytų įtakos žmonių tarpe. Ar-gi galima tokius arbus girti ir sakyti, kad socialistai pasiėlgė puikiai, o tautininkai prastai. Intrygų seime darė daug socialistai (jau dabar nekurię iš jų patį prisipažino) ir jų iš kantrybės išvesti tautininkai skyrėsi. Skiriantės seime atsiskyrėliai (mažuma) neneša atsakomybės už to seimo nutarimų pildymą. Beto tautininkai turėjo savo seimą ir padarė savo nutarimus ir juos pildo po šiai dienai. O ar pildo nutarimus seimo likusioji su seimu dalis?

Bet tuom nesakau dar, kad tautininkai laike seimo ir po seimo nebutų padarę klaidų. Ju buvo ir yra. Bet aš klausiu "Tėv." peržvalgos rašėjo, ar bus kuomet žmogus arba organizacija, kuri nedarytų klaidų? Dabar mes visi darome klaidas, tik skirtumas, kad vieni mažiau, o kiti daugiau, vieni taisomės klaidas, o kiti unaristai nuduoda nedarą klaidų.

Jeigu dar arčiau prisiziūrėti, tai pas socialistus buvo kaip tame seime klaidos daromos taip ir po seimo ir dar šiandien jas daro, nors randa "Tėv." kad tautininkai taiso. Tai kuomet socialistai jas taisys?

Dar viena pastaba prie to. Tiesa, socialistai šiandien nori, kad sueiti su tautininkais, bet vėla ludendorfišku išskaitymu, kad tautininkai prie jų ateitų ir pulyti jiems į glėbį ir to laukia. Bet to negalės sulaukti ir jie šiandien turėtų pasakyti, kad mes taip-gi padarysime nuolaidas vienur arba kitur, kame yra galima, tai tuomet mažu ir galėtume susitarti. Beto šiandien pas socialistus toks pakrikimimas, kad nežine kas pas juos galva. Daleidus, kad Stilsonas su Šukiu, tai mes nesustarsime, jeigu rimtesnieji, tai jie tiek klaidų pataisę turėtų ir šią pataisyti.

Trečioje vietoje pasakoma, kad tautininkams susidėjus su socialistais, tai pasitaisytų socialistai. Juk taip manyti yra nenuoseklu. Juk kad susidėti bent kame veikt, reikia jau pataisyti tą, kas skiria. "Tėv." gudru patarimu išaina taip populiarizuojant, jų (tautininkai) nueisite tenai ir juos savo mase atskiesite ir bus gerai. Jau šiandien taip galvoti yra pervėlu.

Mes nenorime socialistų naikinti ar askiesti, o norime tik, kad kame nors susitarus žmoniškai, rimtai ir broliškai veikti del labo Lietuvos darbo žmonių. Jeigu socialistai to darbo nenori — tėsiznie, tegul jie sau dirba, o mes sau dirbsime.

Bet po tos savo apžvalgos norėčiau dar pridėti, kad anos "Tėv." peržvalgos rašytos tuom laiku, kada jos redaktorius lankėsi

N. Anglijoje ir nei tone, nei rimtume nepritinka V. K. Račkauskui ir matyt, kad to kie dalykai įsiskverbė be jo žinios.

STOCKHOLMO CENTRO SKYRIUS GERAI PATARNAUJA IR GREITAI.

Gerb. M. Petrauskas pasiuntė savo tėvams į Lietuvą 100 kr. per Centro Komitetą Lietuvių d-jos nuk. del karės šelpti įgaliotinį Stockholme, gerb. J. Aukštuolį ir tuojau nuo jo gavo šitokią atsakymą:

"Stockholmas 24-V-1918, J. M. M. Petrauskui. Didžiai gerbiamasis: —

Kvituoju, kad prisiųstus Tamsto pinigų 100 kr. persiunčiau Tamstos tėvams sulgy nurodytu antrašu. Jie gaus 171 markę ir 52 pfenigų. Gavęs iš Berlyno Raudonojo Kryžiaus pakvitavimą apie persiuntimą minėtų pinigų, Tamstai tuojau pasiūsiu.

Su tikra pagarba
J. Aukštuolis.
Malmskillnadsgatan II-IV
Stockholm,
Sveden.

Antspauda.

Taipgi Danijoje Jurgis Savickis rupinas kiek įgalėdamas šelpti Lietuvos žmones ir belaisvius ir mūsų žmonėms, turintiems gimines patariama kreiptis per juos ir tuojau siųsti saviems pinigų. Jeigu pinigai neraz kam adresuoti, tai gražins atgal juos ir gausite pranešimą apie pinigų sugrįžimą.

Adresas Danijos skyriaus:
J. Savickis,
P. O. BOX 214
Litauk Komite,
Kopenhagen,
Denmark.

Be dviejų paminėtų adresų galima pinigai ir laišakai siųsti šiais adresais:
Jurgis Savickas
Croix rouge danoise
Section Lituanienne,
Copenhagnė,
Denmark.

Įgaliotinio Stockholme adresas:
J. Aukštuolis
Post Box 387,
Stockholm, Sveden.

Arba dideles sumas pinigų belaisviams Vokietijoje arba į Didžiąją Lietuvą išrašyti:
Stockholms Enskilda Bank
Ont accaut "Svensk-Litauiska Committen",
Stockholm, Sveden.

Šelpkite savo gimines, nes minėtais keliais galite sušelpiti, jeigu dar jie gyvi ir toj vietoje gyvena, kur jų adresuosite.

LAIKRAŠČIAI BRANGSTA.

"Laisvė" pakėlė savo prenumeratą ligi \$3.50.

"V. L." taipgi pakėlė prenumeratą ligi \$2.50 metams.

Kiti laikraščiai bėdavoja, kad taip-gi sunku gyventi.

Mes, tautininkai, turime atkreipti domą į šį apsiėškimą ir tuojau įieškoti išėjimo. Mes ne turime žiūrėti,

kuriems iš mūsų laikraščių bėda, tik žiūrėt ar reikia jam pagelbos, ir visi pulkime. Nenusiminkime, kad kaina pakyla, nes jis pakyla ne vien lietuvių lairaščių, o ir kitų tautų, net anglų dienraščiai pakelia kainą. Todėl visi tautininkai stokime arčiau savo spaudos ir ją remkime. Musų srovės žmonėms reikia remti savo spaudą ir šiuos laikraščius: "Sandara", "Amerikos Lietuvių", "Vienybę Lietuvinkų", "Lietuvą" ir "Tėvynę". (Tiesa, "Tėvynė" nėra reikalinga paramos, bet ją reikėtų platinti, kaip mums artimesnį laikraštį.). Naujus laikraščius tvėriantiems patartume, kad vieton naujus tvėrti, vėlyk pagyvenusius taip paskirstyti, kad į visus kampus užtektų.

Taip-gi mums, vidurinei srovei, reikia butinai dienraščio ir jo palaikymui rūpintis. Kaip musų laikraščiams gelbėtis, turime raštelį, kurį įdėsime į kitą "Sandaros" numerį.

TURBUT KLAIDA.

SLR.-KA. suvažiavimo aprašymą "Tėvynėje" skaitydami radome šitokią vietą:

"Ant pabaigos skaito adv. F. B. Balučio laišką su visa virtine linkėjimų ir \$10.00 Tautos Fondui (pirmas laiškas su auka)" (musų pabraukta Sand. Red.).

Čia manome tai klaidingai parašyta nes yra adv. B. K. Balutis, o ne F. B. Balutis. Beto mes vis-gi dar manome, kad yra įvykus didesnė klaida, negu patėmijome.

T.M.D. Reikalai.

PRANEŠIMAS

TMD. Naujosios Anglijos Apskr. Valdybai ir nariams bei kuopoms.

Gerb. TMD. N. A. Apskr. suvažiavimas So. Bostone, nutarė parengti TMD. NAA. pikniką ir vietą nuskyrė Lawrence, Mass. o parengimu pasirūpinti vietos kuopų.

Šiuomi pranešame, kad mūsų apielinkėje negalima parengti minėto pikniko nes negalima gaut tam tikros tinkamos vietos.

But malonu, kad kito miesto kuopos tuomi pasirūpintų.

Su pagarba
J. Žukauskas.

MŪS PRAŠO PATAISYTI.

Mums rašo vienas iš užmintų žmonių "Seime Buvusio" aprašyme "Sand." No. 28 ir prašo pataisyti šiuos dalykus:

1) Kad už knygų perkėlimą labai daug varėsi p. V. K. Račkauskas.

2) Kad butų mokama metams sekretoriui ir knygūi įnešė p. V. K. Račkauskas.

3) Kad referendumą at-

mest įnešė p. Pr. Butkus, kuris pabaigoje gailėjėsis.

4) Kad knygų perkėlimo įnešimą padarė p. Pr. Butkus.

5) Kad moksleiviams nušimčio nuskyrime p. Norkus visai nekalbėjo, bet Pr. Butkus įnešė.

Mes mielai pataisome tą klaidas, nors kai-kur neteisingas atitaisymas. Buk P. Norkus nekalbėjęs nuskyrime 25 nuoš., kuomet daras šitą prierašą asmuo atmena, kad kalbėjo, P. Norkus, tiesa, bolso neprašęs, bet kalbėjo ir sakė, kad galima esą bus išmokėti ir apsimokės.

Aš, kaip seime dalyvavęs taipgi, turiu pasakyti tiek, kad Seimas neatsišvelgė nei kiek į labą organizacijos ir man visai nesvarbu, kas tuos įnešimus davė: ar tai Butkus, ar Račkauskas ar kiti. Seime buvo viena pusė susitarus ir darė ką norėjo su kita puse. Jeigu vienas kitas Butkaus ir Račkauskos įnešimas perėjo, tai tie, kurių dabar išpildyti negalima, bet buvo daug įnešimų kuopų ir gražių įnešimų ir tuos įnešimus atmetė didžiūma, tie įnešimai butų buvę geriausi. Beto ir prezidento rekomendacijų niekas nepridavė, kurias susirinkimas, sulgy mano pataisymo, yra priėmęs.

Suvažiavime, dar pakartojau, nebuvo atsižvelgta į joki organizacijos labą. Prie šio norėčiau štai ko:

1) Kad prezidento raportas tuojau butų išspausdintas organe pilnai, kaip jis parašytas.

2) Kad sekretoriaus raportas taip-gi butų išspausdintas ir

3) kad kasieriaus finansinė atskaita su komisijų raportais vėla-gi butų tuojau išspausdinta.

C. V. raportai ir komisijų turėjo buti išspausdinti kartu su protokolu.

Jeigu C. V. to daryti nepanorėtų, tai melsčiau kuopų, kad jos priverstų tą padaryti, nes prezidento raporte yra nušviestas TMD. organizacijos bujovimas ir labai gerų patarimų buvo, kurių nseimas nesiteikė svarstyti. Kodėl, aš čia nekalbėsiu.

Kartu su šiuomi atsiprašau p. "Seime Buvusio", kad jam neįdavęs peržiūrėti daromų pataisymų prie jo raštelio, patsai padariau. Kartu užbaigiame ginčus.
J. Strimaitis.

WASHINGTONE LIETUVIAI GRAŽIAI PASIRODĖ.

Sudėjo vainigą ant Washingtono Grabo.

Kuomet 4 liepos diena visoj Amerikoje ir Europoje pažymėta buvo ir kiekvienoj lietuvių kolonijoj buvo rengiamos parodos, šaukiami mass-mitingai ir iškilmės rezoliucijos įnešamos, pačiame pasaulinės politikos centre, Washingtone, lietuviai irgi scenon pasirodė. Lietuviai Washingtone dviem atvejais figurovo. Viena, tarpe kitų Amerikoj prieglaudos radusių tautų ir lietuvių atstovas Prezidento į svečius užprašytas buvo. Tuoj Amerikos lietuvių pas Preziden-

tą svečiu buvo p. J. G. Miliauskas iš Pittsburgh'o, Amerikos Lietuvių Tarybos prezidentas. Antra, lietuviai milžiniškame tautų lietuvių ir parodj dalyvavo. Pastarąją dalį pildė išmilkintas ir gabus šv. Kazimiero choras iš Pittston, Pa.

Tautų atstovai didelę pagarbą.

Prezidento sveičias buvo tų tautų atstovai, kurios ar tai dar savo valdžios neturi ar tai mažos ir neutralėmis yra. Prezidentas Wilsonas tautų atstovus užsiprašė jo kalbos pas Washingtono kapą išklaustyti, kad su jais tautų yarodos Washingtono pasižiūrėtų ir kad laivu į Mt. Vernon važiuojant ir grįžtant su atstovais pasikalbėjus.

Į Mt. Vernon važiuot Mayflower. Laivu važiuo Prezidentas ir užprašytieji. Tituluotieji ir sukti diplomatai, augstieji valdininkai, kad Prezidento kalbos išklaustyti, buvo. Ir ant paties Washingtono kapo, visose ceremonijose pirmosios vietos atstovams teko, diplomatų korpusą veik su publika sumaišant. Prezidentui kalbant, pirmose klausytojų eilėse buvo tautų kviestieji: sekamos eilės augstieji valdininkams ir diplomatams, o po tų ėjo publika.

Prezidentui su sveičias į Mt. Vernon atvažiavus, daininkas McCormick dainavo "Battle Hymn of the Republic". Tuo tarpu tautų atstovai sudėjo vainikus ant Washingtono kapo, P. as J. G. Miliauskas uždėjo alyvų vainiką, su parašu "From Lithuanians of America".

Prezidento kalbos išklusius grįžta Mayflower Washingtono parodos žiūrėtu. Prie Capitol parengtojo ložoj Prezidentas su savo sveičias parodos tēmijo.

Lietuviai šauniai parodoj pasirodė.

Visų Washingtoniečių tvirtinama, kad buvusioji 4 liepos d. paroda neturėjo sau lygios Washingtono istorijoj. Tokią istorinę iškilmę sudaryti ir lietuviai pagelbėjo.

Ačiu šv. Kazimiero choro iš Pittstono nemažiau pasišventusiam kun. J. Kasakačio, choro vedėjui p. Vasauskui ir Pittstono lietuvių paramai. Washingtono atvažiavo visas choras į 60 asmenų. Choras lietuviškus šokius, žaislus rodė, dainavo. Programą išpildžius gražio tvarkoj skirtu laiku ir pažymėtoj vietoj maršavo. Merginos tautiniais rubais pasirėdė buvo.

Priešaky nešta Amerikos ir Lietuvos vėliavos. Amerikos vėliavą nešė S. V. karininkas, gi Lietuvos — senovės šarvuose vytiš, S. V. karininkas eskortuojant. Po tos grupės tautišku spalvų juostomis pasidabinę pora merginų nešė parašą "Lithuania defeated the Huns 500 years ago and they are helping to do it now". Sekė didelis "service flag", o po to Biruta su valdelytėmis - palydovėmis, visam chorui ir Washingtoniečiams lietuvių grupę užveriant.

Lietuvių grupė pas Kapitolių pro Prezidento "reviewing stand" praėjus, kuomet Lietuvos vėliava atsistojo šale kitų tautų vėliavų, milžiniška orchesterą užtraukė Lietuvos himną.

Visi pripažįsta, kad Lietuvių grupė buvo viena iš tvarkiausių. Šimtai tukstančių parodos žiūrėtojų, ką gatves ir Kapitolių apgulė buvo, lietuviams plojo ir savo pasigėrėjimą pagirimo žodžiais reišė. Ir p. J. G. Miliauskas, kuris vienoj ložoj su Prezidentu parodos žiūrėjosi, sakė, kad lietuviai nuo visų grupių skyrėsi, bet malonų išpuđ darė.

Čia tik aplamais bruožais iškilmės pažymima. Kadangi vis pasirodymas turi tarptautišką reikšmę, detalai bus atspasakota kituose pranešimuose.
Lietuvių Informacijos Bluras,

Ar Skerdyklu Savininkai Ima Nelegalius Pelnus?

Labai Aiškus Faktai Mesos Reikale

Federalė prekybos komisija paskutiniame raporte apie karinius pelnus pažymėjo, kad 5 didelės skerdyklos ėmė nelegalius pelnus ir kad turi turgavietės monopolį.

Panašūs atsitikimai, jeigu jie būtų tikri ir teisingi, būtų klausimais svarbios reikšmės ne tikai užsiimantems mėsos reikalui, bet ir del kiekvieno šio krašto piliečio.

Panašios skaitlinės apie pelnus veda į suklaidinimą, o tvirtinimai, kad skerdyklų savininkai turi monopolį, nėra prirodyta faktais.

Savininkai raporte minėtų skerdyklų yra prisirengę prirodyti, kad jų pelnai yra teisingi ir reikalingi.

* * *

Mėsos reikalas yra viena didžiausia Pramonė Amerikoje. Kiekvienas pilietis, norintis gerai susipažinti, turi but prisirengęs prie abelnų didelių sumų.

Raportas tvirtina, kad surinkti į kruvą pelnai keturių didelių skerdyklų siekia \$140,000,000 per tris karės metus.

Ta suma yra sulgyta su \$19,000,000 praeito metinio pelno trijų metų prieš karę, arba, išpuola, kad karinis pelnas esąs \$121,000,000 didesniu negu prieš karę.

Tokiu budu sulyginamas trijų metų pelnas su vienu metų pelnu — aiškiausiai neteisingas sulygintojaus budas. Netikėtai ji veda į suklaidinimą, bet federalė prekybos Komisija aiškiausiai pati suklydo skaitlinėse.

* * *

Praeitų trijų metų pelnas \$140,000,000 buvo gautas už pardavimą virš keturių ir pusės bilijono dolerių. Tai reiškia apie tris centus už kiekvieną pardavimą vertės vieno dolerio — arba veik dalis cento ant svoro produkto.

Pelnai skerdyklų savininkų yra nežymiais faktoriais kainose gyvulių mėsos. Jokis kitas didelis reikalas nėra vedamas tokiais mažais pelnais.

* * *

Toliau apie pelnus, kas yra labai svarbu — tikrai maža dalis to pelno buvo išmokėta dividendais. Likusieji buvo sudėti atgal į vedimą biznio. Tas turėjo but padaryti, jei imsite į atydą užduoti, kurią savininkai skerdyklų turėjo išrišti — ir užbaigti greitai — laike šių karės metų.

Vedimui šio reikalo karės laike, su padidintais iškaščiais ir reikalingumu mokėti du arba tris sykius daugiau už galvijus reikalavo panaudoti du arba tris syk didesnio ka-

pitalo vedimui reikalo. Pridėtinis pelnas duoda tikrai teisingą procentą prie to, ir kaip jau buvo sakyta, didesnė dalis uždirbtų pelnų liko suvartota del padidinimo prekių sandėlio ir del užtikrinimo pristatymo sulig didelio reikalavimo mūsų armijos ir laivyno ir Talkininkų.

* * *

Jeigu esate vertelga, suprasite reikšmę šių faktų. Jeigu-gi nesate apsipažinę su vertelgyste, aptarkite tą dalyką su koku pažįstamu pirkliau — kad ir su savo bankieriu ir paprašyite jo sulyginti pramonės pelną daromą parduodant mėsą su pelnais kokios kitos šakos pramonės dabartiniu laiku.

* * *

Federalės prekybos Komisija neduoda jokių prirodymų del patvirtinimo savo užmetimų, kad didelės skerdyklos turi monopolį. Pats komisijos raportas rodo didelę skaitlinę ir svarbą kitų skerdyklų.

Savininkai minėtų skerdyklų yra prisirengę darodyti kiekvienai teisingai manančiai ypatai, kad tarp jų yra gyva konkurencija ir kad jie neturi tiesos manipuliavimu kainų. Kad tai nebutų tiesa, tai neturėtų drąsos daryti pozitivo tvirtinimo.

Toliau, valdžios skaitlinės rodo, kad 5 didelės skerdyklos paminėtos raporte apima tikrai beveik vieną trečdalį viso mėsos intereso šiame krašte.

Jie norėtų, kad būtų galima užinteresuoti jus smulkmenomis jų reikalo, koku budu daleiskim gali jie pardavoti prirengtą mėsą už pigesnę kainą, už kainą gyvo galvijo ir tai ačiu vartojimo taip vadinamų likučių ir nustebinančios metodos padalinimo produktų šiame plačiame krašte, kaip lyginai ir kituose kraštuose.

5 paminėtos didelės skerdyklos jaučiasi tiesotai da dalyvauti sykiu su kitais perstatytmui šio viešo susinesimo.

Jie pajiege atlikti šį didelį darbą del jūsų valdžios šiame reikale, visi karės reikalavimai buvo greitai ir atsakančiai išpildyti ir jie nori užsitikėti savo reikalus visiems gerai geidžiantiems Amerikos žmonės kas link paminėtų faktų.

ARMOUR & COMPANY
CUDAHY PACKING CO.
MORRIS & COMPANY
SWIFT and COMPANY
WILSON and COMPANY.

LIETUVIAI PUKIAI PASIRODĖ.

Subatoje, 14 d. liep. Bostono miestas apvaikščiojo Francijos išsiliuosavimo dieną, arba Bastilijos griuvimo dieną. Bostone gyvenančios nekuriuos tautos irgi dalyvavo tame apvaikščiojime. Viduje miesto sodne, buvo parengtas koncertas, kuriame daugelis tautų pildė programą. Lietuviai labai puikiai atsižymėjo išpildyme programo. Bostono lietuvių chorai, sugiedojo keletą g. komp. M. Petrauskos dainų iš jų labiausiai pu-

blikai patiko "Pasėjau kanapę", dar neseniai apleidusi spaudą daina. Taipgi g. M. Petrauskas sudainavo solo Lietuvos hymną pritariant dideliu benui, pasukui atkartoję chorai. Buvo šokta ir lietuvių tautiški šokiai.

Namiškis.

MOKYKLA MOTERIMS.

Miesto moterų lyga yra įtaisyti moterims mokyklą po 73 A st., kurioje mokins anglų kalbą ir k. d. Moteris galėtų pasinaudoti patiektajom mokslaine ir ją lankyti.

Mokslo valandos bus nuo 2:30 v. dieną.

"GABIJOS"

IŠVAŽIAVIMAS.

Nedėlioje, 14 d. liep. gabijiečiai su komp. Petrausku buvo išvažiavę pas p. Kazukevičių ant ukės. Nors po pietų keles valandas smarčiai pylė lietūs, tačiau, jaunimui jis tik pajvairino išvažiavimą. Laike lietaus visi šoko, dainavo, o kuomet išsigiedrėjo, visi linksminosi, kvėpavo, tyru oru ir vaikščiojo po gražias pievas. Nam.

Juozo Kowaliausko Bankas Bendras Lietuviu BANKAS.

Bankierius Juozas Kowaliauskas sako: —

Nelaikyk Liberty Bonds pas save, nes jie gali pražuti arba sudegti. Jie yra grynas pinigai. Nešk į Lietuvių Banką ir padėk juos į seifą, nes Lietuvių Bankas visokius dokumentus laiko uždyką.

Jeigu nori už juos gauti pinigų, Liet. Bankas šiandien moka: Už pirmos paskolos bonds'ą \$98.50. Už antros \$92.54. Už trečios \$95.40 c.

Lietuvių Banko prezidentas:

BANKIERIUS JUOZAS KOWALIAUSKAS

32—34 CROSS STREET,

BOSTON, MASS.

Lietuviai Amerikoje.

LOWELL, MASS.
Prigėrė lietuvius.

Liepos 2 d. 1918 m. prigėrė lietuvius V. Suslavičius, 42 m. amžiaus Colonsville upelyje. Sakom girtas maudėsi. Jis plaukė su kudikiu 9 m. amž. ir kudikis išsigelbėjo, o tėvas liko vandenyje. Velionis neprigulėjo prie lietuvių organizacijų.

Liepos 6 d. keturis lietuvius išvežė kariuomenė Dėdei Samui tarnauti. T. M.

Liepos 4 d.

Kaip kitos kolonijos, taip ir mūsų stengėmės liepos 4 d. kiek iškilmingiau apvaikšioti. Bet mes nebudami dideliai gabūs organizavime, tai nespėjome visu suatrakti d-jų ir ėjo tą dieną tik nuo lietuvių vienas **Lowellio Lietuvių Ukėsų Klubas**.

Mes čionai turime 9 išviso organizacijas ir Lowellyje yra skaitoma bent 1200 lietuvių. Iš organizacijų pažymėtina šios: Low. Liet. Ukėsų Klubas, T.M.D., L.D.L.D., L. D. K. D., Sv. Juozapo Darb. Sąjunga, Sv. Širdies, Sv. A. Dr., A. Liet. Mot. Sus. ir L.S.S. (Jeigu kurios draugijos būtų kiek klaidingai užrašytos, tai malonėkite pataisyti. Red.)

Nors lietuvių dalyvavo ne daug, bet jie gavo pagirimą nuo svetimtaučių. Buvo lietuvių kareivių iš Devence kamp. Ayer, Mass. ir nešė service flag. su 20 žvaigždžių ir į tai kita-taučiau atkreipė dėmesį. Mat visiems įstabu buvo, kad iš mažo burio lietuvių (ėjo apie 30 žm.), o 20 žm. kareivių.

Po parodos L. U. K. turėjo vakarienę išleidimui trijų jaunų lietuvių į kariuomenę. Išleido **Jokubą Ramanuską, Juozą Mikalopą ir Praną Narkevičių**.

Laikė vakarienės buvo kalbų ir dainų. Dainavo K. Kinderevičius, gerb. M. Petrausko mokinys, o taipgi dainavo Birutės choras keles daineles. Kareiviai buvo linksmi ir pasiryžę ištikimai tarnauti Dėdei Samui. Kokis jautimas keno buvo geriausia galima buo suprast iš atsisveikinimo.

Tėvyės Mylėtojas.

PRANESIMAS SLA. 5-tojo APSKRICIO KUOPOMS

ir apie lietuvių visuomenę, joga SLA. 5-tojo apskricio N. Y. ir N. J. valstijų išvažiavimas (outing) įvyks **Nedėlioje, 21 d. Liepos, 1918 m., Harmony Schunzen Parke Grassmerre, Staten Island, N.Y. Prasišės nuo 10-tos val. išryto.**

Programas didelis ir labai įvairus, kaip tai šokiais, žaislais ir dainomis. Dainuos Harrisono ir Elizabeth'o chorai, priegtam dar bus solo duetai ir monologai. Taipgi bus ir prakalbos, kalbės įžymūs kalbėtojai. Taipgi gerbiame mieji šiuo kviečiame apskričio ir šio apskricio apieilinkė esančias SLA. kuopas kartu ir lietuvių visuomenę dalyvauti šia me išvažiavime.

Kaip surasti išvažiavimo vietą. Iš **Brooklyno** ir **New Yorko** reikia važiuoti iki South Ferry; persikėlus per vandenį, imti Midland Beach arba Richmond karai, ir važiuoti iki Finngerboard Road; nuo čia eiti po kairės vieną (1) bloką iki parkui. Taipgi galima važiuoti traukiniu nuo New York Ferry, imti Port Amboy traukinį ir važiuoti iki Grasmere stoties; nuo čia eiti vieną bloką po dešinės iki parkui.

Iš Elizabeth'o ir Newarko, — persikėlus per vandenį, imti bilė karą ir važiuoti iki New Ferry; nuo čia persėsti ant augščiau minėtų karų arba galima važiuoti augščiau minėtu traukiniu.

Iš Jersey City ir Bayonne, — persikėlus per vandenį, imti Port Richmond karai su permaina and Midland Beach karų ir važiuoti iki augščiau pasakytos vietos.

Iš Perth Amboy, N. J., — reikia imti traukinį ir važiuoti iki Grasmere stoties.

Su pagarba
Rengimo Komisija.

NORWOOD, MASS.

Tik davatkomis gali paaiškinti. "Sandaroje" buvo aprašyta diskusijos buvusios bal. 14 d. š. m. Lietuvių salėje laisvųjų su klerikalais. Diskusijoje, kaip jau buvo rašyta "Sand.", kad vienas socialistas atsakydamas į klerikalų nurodymus apie katalikybės nuopelnus pasakė, kad katalikai persekiojo, kaknino ir degingo ant laužų mokslo vyrus. Vietos vargonininkas tuomet užreikė: "Šiose diskusijose nėra laiko kalbėti apie paminėtus mokslo vyrus, todėl socialistai surengkite debatus į kuriuos ir aš ateisiu ir jeigu jūs parparodysite, kad minėtus vyrus krikščionybė persekiojo, kankino ir nekuriuos ant laužo sudegino, tai aš duosiu 100 dolerių. Socialistai su tuom sutiko ir surengė debatus birž. 16 d. toje pačioje salėje, bet V. Stasevičia, (vargonininkas) nepribuvo, nors jam buvo duota žinia 10 dienų prieš debatus. Dabar kalba norwoodiečiai, kad vargonininkas bijo stoti į debatus, kuriuos jis prašė surengti ir dar tuli katalikai pasakojaa vargonininkas jiems aiškinosi, jog jis buvęs išsigėręs, ir delto išsišokęs del tų mokslo vyrų likimo, kad taip yra, jau ir viešai per "Darbininką" (No. 73 (405) pasisakė, kad neis į debatus ir jis minėtam "Darb." num. dar rašo: "Nekaltai merginai neužsimoka aiškintis prieš paleistuvį, kuris ją akalba, taip padarom katalikui neužsimoka ginčytis su ciciliku. "Pabaigoj rastelio saiko: "Kaip nekaltai mergina, paleistuvio apšmeižta, savųjų tarpe gali pasišnekėti, jog palaidunas niekus plepa, taip ir aš katalikų tarpe, galiu pakalbėti apie pramanytus kankinimus ir persekiojimus". Tai taip tas didvyris smarkiai šokęs turėjo prisipažinti, kad jo argumentai tai tik tarp savųjų (davatku) stiprūs ir jis ten tarp davatku ras užuojautą.

Zanavykas.

WATERBURY, CONN.

Milžiniškas Perstatymas naujai Amerikos Raudonojo Kryžiaus.

Vasaros laikas nesulaiko waterburiečių judėjime teatro srityje. Štai ir vėl naujas perstatymas, kurio tikslas yra pasirodyti amerikiečių akyse, ir netik pasirodyti, bet dar ir padėti Amerikai šioje baisioje karėje. Tuo tikslu teatro draugija "Aušra" sulg sumanymo artisto A. Vitkausko, stato milžinišką istorišką ir patriotišką tragediją.

Tas veikalas statomas nedėlije, 21 d. Liepos (July), Auditorium Theatre, prie South Maint st. Šio perstatymo tikslas yra padėti Amerikos Raudonajam Kryžiui. Tikslas yra geras ir kiekvieno priedermė yra paremti tą prakilnų tikslą. Raudonojo Kryžiaus naudą nėra ko aiškinti, nes kiekvienas iš mūsų supranta ir todėl privalo kiekvienas atsilankyti į rengiamąjį spektaklį, nes tie pinigai teks ir mūsų lietuvių kareiviams, kurie dabar mušasi su žiauriu tontony militarizmu ir gal jau daugelis jų yra sužeistų, bei sergančių, kuriems neša pagelbą Rau-

donasai Kryžius, Gal ir mums, čionai esantiems, greit prisieis plaukti į aną pusę vandenyno ir mums reikalinga bus pagelba. Todėl kol esame liuosi, dirbkime del tų, kurie jau kariuoja o mums išėjus padės likusieji.

Visi iki vienam eikite ir paremkite tą prakilnų tikslą. Pasirodykit Amerikai, kad jūs esate lojališki jai, ir kuomi galite, padedate sumuštiti teutonų militarizmą. Jeigu vieni žmonės neša savo gyvastis, tai jūs, padėkite nors pinigais.

Kaip jau matoma, tai ir svetimtaučių bus daug tame persatyme, bet ne bijokite vietų užteks, nes į tą Teatrą telpa apie 3000 žmonių.

Ir taip tegul nelieka nei vienas tą dieną namie. Visi būtinai ateikite į Auditorium Teatrą! Tegul nustebina amerikonus mūsų skaitmuo, taip, kaip nustebino paroda liepos 4 liepos.

Dabar nepamirškite 21 liepos.
Rengėjas.

CLEVELAND, OHIO.

Šis-tas iš vietos tautinių draugijų veikimo.

Vietos tautinių draugijų nemažai kas veikiama, bet retai kada kur spaudoje paskelbiama kada nors apie tą veikimą paminint. Rodos čia yra ir ant vietos laikraštis, kuris vadinasi tautiečių laikraščiu, bet deja, savo dvasia artymesnis klerikalams. Jis jei ką ir pasako apie vietos tautininkų veikimą, tai tik del biznio. Mat to laikraščio spaustuvė iki šiolei dažniausiai buvo atliekami įvairūs spaudos darbai. Tad ką jau darysi, savo kostumierių noroms nenoroms reikia paminėt. Bet kad nuoširdus pritarimas tautinių draugijų veikimui būtų iš to laikraščio pusės, tai to negalima įžiūrėti — priešingai, dar stengiamasi buvo pakenkti, kaip pav. Sandarai įsigyjant nuosavą organą.

Vietos tautininkams šiuo laikotarpiu prisijungti nustoti kelių gana darbščių tautininkų — sandariečių. Apie 10 asmenų iš vietos tautininkų tarpu šių poros mėnesių bėgiu pašaukta, arba šaukiama stoti kariuomenėn.

Birželio 2 d. buvo "Varpo" Choro parengtos šeimyniškas išvažiavimas ant ukės. Išvažiavime dalyvavo apie 100 esmenų. Nors įžanga buvo \$1.50 ypatai, užką išvažiavusiems buvo patiekta pietūs.

Vasaros sezonui praėjus "Varpo" Choro rengiamasi sparčiai imtis dirbti dailės srityje. Bus pastatyta scenoje keletas žymesnių veikalų. Beto dalies varpiečių manoma, chorą padaryti mišriu. Tokiam chorui būtų plati dirva, nes yra keli chorai, bet vieni iš jų vyčių globoje, su išpažinties disciplina, kiči socialistų globoje. Bešalisko choro, kuris rupintųsi tik dailos darbu būtina reikėtų. Bet rodos dar iki šiol "Varpo" choras oficialio tarimo nėra daręs apie vyrų choro pakeitimą mišriu.

Nugirdęs kaip kuriuos asmenis kalbant apie choro pakeitimą mašriu, vietos klebonas tuoj teikėsi per du nedėldienius išsakyklos "Varpo" chorą iškeikti graudendamas, kad tėvai neleistų dukterų prie šio choro.

Neišmanėlis, dar nežino ar ištikro choras bus pakeistas mišriu, o jau keikia. Tas parodo, kad šis sumanymas nemažą baimę įvarė broliams iš dešinės. Nereiktų nusigąsti; darbu dirvos ir žmonių užteks visiems ir bereikalo kunigėlis, vyčių įprašytas, sielojasi.

Birželio 5 d. buvo TMD. 20 kuopos susirinkimas. Kadangi bemaž visi kuopos, valdyboje esąs asmenys pašaukti kariuomenėn tai prisiejo rinkti naują

valdybą. Pirmininku likosi vicepirmininkas A. Garmus, finansų sekretorium išrinkta p-le J. Baltrukoniūtė, nutarimų sekretorium J. Zemantaitis. Iš nutarimų pažymėtina: parengti kuopai išvažiavimą, prisidėti prie Ohio ir Mich TMD. Apskricio rengiamo išvažiavimo ant Eria ežero salos. Abiejų išvažiavimų tvarkymui išrinkta komis. Nutarta taipgi prisidėti prie dienraščio steigiamo Chicagos tautininkų ir nupirkti 3 šerūs.

ALTS. 18 kuopos susirinkimas įvyko 16 d. birželio Goodrich House. Įvairių tarimų liečiančių tik, kuopą, nėra svarbu skelbti. (Kaip tik kljstate — yra gana svarbu žinoti, ką kuopos veikia — Red.) Iš svarbesniųjų tarimų tai buvo nutarta prisidėti pre surengimo Dr. J. Šliupui prakalbos, kurias rengia visos vietos tautinės draugijos, butent: SLA. kp., ALTS. kp. T. MD. kp. ir D-ro V. Kudrikos Dr. ja. Nariai nepatenkinti buvo, kad ALTS. ventro valdybą savo tarimus organizacijos reikaluose neskelbia. (Skelbia, bet buvo suvelinta. Red.). Šiame susirinkime pavesta patirti ką valdyba centro savo suvažiavimuose tarė ir kodėl tas nėra skelbiama.

SLA. 14 kuopoj ir-gi sulyg išgalės veikiama. Birželio mėnesio 7 d. susirinkime nutarta parengti pabaigoje Liepos mėnesio pikniką. Gi 28 d. rugpjūčio rengiama pasilinksminimo vakaras, kuriame kuopos naudai leidžiama tikietais vargonai.

D-ro V. Kudrikos Draugija buvo parengus Nill daržė išvažiavimą — pikniką. Įžanga buvo 25 c. ypatai. Publikos atsilankė skaitlingai, tik deja pavakare užžėjęs lietus pridarė nemalonumų besilinksminantiems.

Kitoes įvairios žinios.

Buvęs pirmiau "Dirvos" redaktorius, vytiis, Ignas Sakalauškas, kuris dabar dirba "Draugo" redakcijoje yra vienas iš vietos klerikalams pataikaujančio laikraščio, "Dirvos" leidėjų. Birž. 18 d. atvykęs iš Chicagos apsidėvė su p-le Ž. Bagdziuniute. Po vestuvių vėl sugrįžo Chicagon.

Birž. 15 d. Vyčiai buvo parengę Popovičiaus salėje A. Rakūi prakalbas. Kalbėtojas visą, kas tik gulėjo ant jo širdies "išpasakoj" ant socialistų ir laisvamanių. Žmonių buvo nedaug.

Birž. 3 d. buvo LSS. 3-čios kuopos surengtos prakalbos Knaus salėje. Pradedant prakalbas pribuvo policija ir visų drafto amžiaus vyrų pareikalavo parodyt klasifikacijos kartas. Negalėjusių parodyti kartų, keliolika suareštuota.

Liepos 6 d. Chestnut Grove buvo L.D.L.D. išvažiavimas. Žmonių dalyvavo nemažai ir esant įžangai dar pelno, kaip teko girdėti, L.D.L.D. kuopai liks.

W. Clevelandietis.

IDOMŲ LAIŠKAI APIE LIETUVOS REIKALUS.

(Tas nuo pusl. 2-ro).

pat turėtų neužmiršti pranešti apie tai pasiuntiniams kariuonaičių valstybių, ypač Anglijos Francijos ir neutralių valstybių. Nors Lietuvos likimas po šios baisios karės galutinai nepriguli nuo Lietuvių, bet žingsniai ir darbas kiekvieno Lietuvio šia me dalykė, yra labai svarbūs, nes jeigu patįs Lietuviai nesistengsime įgyti sau liuosą Lietuvą, tai Amerika, Anglija, Francija ir kitos valstybės mums nepadės.

Per tai mūsų tėvynėi ateityje būtų labai svarbu, ir labai naudinga, kad Lietuviai emigrantai, gyvenantieji įvairiuose svetimuose kraštuose, jau dabar pradėtų smarkiai rengtis ir mobilizuoti savo kapitalus ir dvasiškas jėgas grįžimui į Lietuvą, nes tai būtina bus reikalinga Lietuvai. Dabar, kaip mes žinom iš

Rusijos Lietuvių atstovų Stockholm konferencijon, paliko pus-tuštį Lietuvos miestai, kurie prieš karę buvo apgyventi svetimtaučiais, todėl labai reikalinga, kad Lietuvių miestai po karės būtų apgyventi Lietu-viais — amatininkais ir Lietuvių inteligentija — kurie darbuotųs naudai mūsų tėvynės. Amerikos Lietuvių tarpe yra nemaža įvairių amatininkų, kaip pav.: siuvėjų, kurpių, staliorių, maliorių, murininkų ir kit., kurie turi užsidirbę nemažai kapitalo. Taip-pat yra įvairių profesijų žmonių, su vidutiniu ir aukštesniu mokslu, pavyzdin: mokytojai, inžinieriai, technikai, mechanikai, gydytojai, kooperatoriai, pirkliai, buchalteriai, ir k. to-dėl būtina reikalinga, kad šitie žmonės su savo žiniomis ir kap-italais grįžtų į Lietuvą, ypač į Lietuvos miestus, kuriems bus užtikrintas neblogas uždarbis Lietuvoje, po karės, nes aiškiai, patsai brolau supranti, kad po bangos baisios karės, Lietu-voje liko viskas išardyta ir iš-draskyta ir todėl, jeigu, jūs A-merikos Lietuviai, nepribusite su savo žiniomis ir įjėgomis, Lie-tuvai pagelbon, tada svetimtau-čiai užplūs ir pavergs mūsų tau-tišką kultūrą ir pramonę, mums paliks tik vergija, nes ką-gi galėsime veikti neturėdami, pi-nigų? Tada visa pramonė pa-tekės į žydų rankas ir naujų atė-jungų — vokiečių ir mes tapsime medžiaga išnaudojimo jų tiks-lams. Taipgi negalės kilti tau-tiška dvasia ir kultura, nes ne-turėsime mokytojų ir visuome-niškų veikėjų užtektinai. Todėl turėtų atminti kiekvienas lie-tuvius, kuris myli savo Tėvynę, ir trokšta jos paliuosavimo iš vergijos ekonominės ir dvasinės, turi nepaliaudamas agituoti tar-pe savo tautiečių emigrantų, kad mūsų broliai Lietuviai grį-žtų susiorganizavę į savo Tėvy-nę ir tuomi apsaugotų ir išgelbė-tų savo Tėvynę nuo užpludimo svetimtaučių ir vergijos.

Tegul bus Dievo valia! Aš tikiu, kad Dievas išklausus mūsų maldų ir prašymų ir atėis Jo del mūsų susimylėjimas, bet vis-gi neturime užmiršti ir patįs pa-siluosuoti ir bepaliovos veikti, idant pasiekti savo grįnąjį tiks-lą: Tėvynės mūsų Brangios Lie-tuvos Nepriklausomybės. Ne-patikėkime, broliai Lietuviai niekam, bet kovokime ir reika-laukime, o teisybė bus mūsų.

Mielas brolau, tu galbut pasakysi, kad šita karė buvo išsau-akta iš pusės visokių karalių, val-stybių valdonų, jų ministerių ir turtuolių. Tas tiesa. Bet ką-gi pasakytum, jei pamatytum, kaip vienoje ir toje pačioje valstybė-jė eina darbininkas prieš darbi-ninką, ukininkas prieš ukininką, brolis prieš brolių, ir tt.? Ir tai kovoja ne žodžiais, bet su gink-lu rankose ir niekeno prie to neverėjami. Aš ilgą laiką ma-niau ir svajojau apie tą žemišką rojų, bet jau prieš karę pamatęs blogą prigimtį žmogaus išsia-udėjau tu socialistų svajoniu. Kad įvyktų šita graži svajonė ant šios ašarų pakalnės, tai reikalinga, kad žmonės būtų taip dori ir darbštūs, kaip krikščio-nys pirmųjų amžių, ir kad visi be skirtumo luomo, vadovautu-mės priemonėmis paremtomis ant Kristaus dėsnų, tuomi tar-pu šio matome, kad netik val-dovai šio pasaulio, bet ir jų pa-vertgieji, elgiais tarp savęs ne-tik nekrikščioniškai, bet ir než-moniškai, ir visokios biaurios priemonės buna pateisinamos, kad tik pasiekti savo tikslo. Bet ne gana vien tik gerų priemo-nių, įvikinimui šio žemiško ro-jaus, dar reikia, kad žmonės iš prigimimo būtų mažiausia ly-giai apdovanotais, ko mes nema-riš prigimimo butų mažiausia ly-giai apdovanotais, ko mes nema-riš pasištu man. Prašau labai. Tik neiškraipyti faktų.

gabumais, vieni sveiki ir stiprūs kunu, kiti liguisti ir silpni; vie-ni teisingi, ir mielašerdingi prie artimo, kiti labai neteisingi ir žiaurūs ir tt., tai koku būdu gali-ma šitokius žmones sulygtinti. Jeigu, pav.: šitokie žmonės būtų sulygtinti ir jiems pradėtų mokė-ti vienodą algą, arba pelną, tai čia būtų netik nelygybė, bet ir didžiausia neteisybė ir šito-kia tvarka greitai laiku sugriūtų. Aišku, delko tas atsitiktų: tingi-nian mažai dirbdami gautų tokį pat uždarbį, kaip ir darbštūs, ne-gabus prie darbo gautų ligų už-darbį su gabiais. Tokiu būdu visi tinginiai, negabus, neteisin-gi, gultų ant pečių darbščių, ga-bių ir teisingų. Pertai, nieko nėra įstabaus, kad pas vienus tur-to daugiau yra, o pas kitus ma-žiau arba suvisu nėra. Ir tame apsiereškime nėra nieko bai-saus, tik reikia rupintis, kad tur-tai būtų rankose dorų ir teising-žmonių, ir kad nebutų iš-naudojimo neturtėlių iš pusės tur-tuolių. Tame ir turėtų gludė-ti visa kova tarp darbininko ir darbdavio, jeigu paskutinis ne-teisingai su juomi pasielgė, bet mes matome, kad daugumas tur-tuolių bemieliaširdystės sten-gias išnaudoti darbininkus, o daugumas darbininkų nori gaut-dideles algas mažai ir blogai dir-bdami. Tie tik svajoja, kad atėmus turtus nuo turtuolių ir pavertus juos į bendrą darbinin-ku arba valstybės nuosavybę. Kaip pirmiau ir buvo patėmus šitokia nauja tvarka ilgai neiš-laikytų ir vėl pargrįžtų senoji tvarka. Bet taika tarp tų dviejų klesų žmonių gal įvykt tik tada kada jie pildys Kristaus prisak-ymus. Kitaip kovą bus bergž-džia ir blėdinga del viso krašto. Pertai ir skursta žmonija, ypač Lietuviai. Ir toliau skurs žmoni-ja, jeigu neišsižadės nedorybių. Kokią vertę turės turtas ir moks-las jeigu tik bus apverstas ant to, kad smaugti, žudyti, ir plukdy-ti vienase kitą kraujuose. Koki-ą vertę turės mokslas ir tur-tas, jeigu luomai žmoniijos netu-rės Krikščioniškos doros, o dora Krikščioniška kaip mokina filo-sofija, yra išreikškėja aukščiau-sios išminties. Bet jau dabar išmintingesnį žmonės įvairių kulturiškų tautų suprato blėdin-gumą visokių blogų priemonių, kurios privėda prie naminių kari-rių ir karių tarpe įvairių valsty-bių. Ir ne už kalnų tas laikas, ka-da kulturiškos tautos ir valsty-bės susitaikys tarp savęs, kad buti visoms lygiomis ir laisvo-mis. Liuosybė kokios nors tau-tos svetimame krašte yra ma-žai jai naudinga, nors svetima-me krašte upės medum ir pienu tekėtų. Tauta, neturinti savo liuoso ploto žemės, yra pasmer-ktailgam laikui išnaudojimui ir išnykimui. Todėl, mielas bro-lau, jei nori geros ateities mūsų tautai — grįžk, išpardavęs savo turtą į Lietuvą. Nežiurint į tai, kad aš begalo pasilgau savo bran-gios matušės ir, brolių ir seser-ų, nevažiuosiu stačiai į gimtiniį kaimą, bet visųpirmausia apsi-gyvensiu Vilniuje, — sostapilyje Lietuvos (atmint, tai yra širdis mūsų tautos), kad užė-mus sau vietą, žurią galėtų pasinaudoti svetimtaučis. Tenais uždėjęs šioją tokį "biznį", lauksiu atvažiuojant tavęs su tavo draugais ir draugėmis ir raguviškėčių.

Iš namų žinių neturių, bet iš Lietuvos žinias faktiškas turiu. Nėra taip blogai, kaip manai: žmonės moka gerai pasislėpti nuo plėšikų; sau prasimatitini-mui pasikavoja ko reikia, nes yra didelė vienybė. Gali atspaus-dinti šitą laišką laikraščiuose, ge-rai padaryti jo nespausdins, ge-rai padaryti, kad atspausdin-tumei "Darbininke" ir tą nume-rį pasištu man. Prašau labai. Tik neiškraipyti faktų.

Tave mylintis Sikstas.

Jaunimo Skyrius

JAUNIMO LAVINIMO KLAUSIMU.

Iki pradžiai pasaulinės karės visos lietuvių judėjimas susidėjo ir augo vien tik iš ateivių: visi visuomenės veikėjai, rašėjai, kalbėtojai ir dailininkai buvo ateiviai. Taipgi ir plačioji visuomenė, kuri prisidėjo prie augimo ir bujimo lietuvių, buvo daugiausia iš ateivių. Ateivių skaičius kasmet augo ir augo, o su tuom augo ir bujo lietuvių judėjimas.

Mūsų ateivija daugiausia buvo jaunesnėji karta. Ji buvo neįvairi ir nemokyta. Tai čia apie jos lavinimą buvo daug rašoma ir daug kas žinoma ir žinoma, tas darbas išdavė geras pasekmes. Bet, užstojus kare lietuvių ateivystę: sustojo ir jau jaučiama, kad lietuvių gyvenime lyg ko trūksta. Iš to, kas jau apsirėškė aišku, kad jeigu ateivystė dar per keliolika metų neatsidarytų, tuomet lietuvių judėjimas turėtų gerokai išsikeisti ar nusilpnėti, jeigu nebus tik griebtasi išlaiko jo parėmimui ir pataisymo.

Vienintelis budas palaikymui lietuvių yra, atkreipti visą dėmesį į čia priaugantį jaunimą. Čiapriaugančių skaičius yra gana didelis ir drąsiai galima sakyti, kad priaugančiųjų skaičius yra didesnis, negu kad ateivių. Mums tik reikia daugiau pasirūpinti jų lavinimu ir tuomet ateivių vietas pilnai galėsime papildyti čia gimusiais jaunuoliais - veikėjais.

Lavinti jaunimą ir rengti jį prie lietuviško darbo galima įvairiais budais. Vienas iš svarbiausių, pasirūpinimas dar vaikuose sužadinti lietuvišką jausmą. Tuom reikalu reiktų tvirti vaikų draugijėles, steigti jiems mokyklas, kuriose būtų mokinama lietuvių kalba, istorija ir tt., Mes galime paimti pavyzdžių Montello, Mass., kur panaši vaikų draugijėlė yra įsteigta jau keletas metų tam atgal. Vienas pirmutinių tos draugijė-

lės narių jau šiandien dirguoja tos pačios draugijėlės vaikų chorą, keletas veikia prie mūsų teatro, tai kaip solistai, pianistai ir lošėjai. Greitu laiku tikimasi susilaukti iš jų didesnių visuomenės veikėjų. Jeigu panašios draugijėlės būtų įsteigtos kiekvienoje Am. lietuvių kolonijoje, tai kiek daug gero būtų galima sulaukti į trumpą laiką! Leisti vaikus į augstąsias mokyklas taipgi yra nemažai svarbus dalykas. Reikia pažymėti, dar, kad tie nariai, minėtos Montelloje draugijėlės, kurie eina augstesnius mokslus, yra daug veiklesni ir visur atsizymi. Norinti susilaukti iš čia gimusiųjų rašėjų, laikraštinkų, kalbėtojų ir kitokių profesionalų tai tikimasi ir galima jauną leidžiantį augstesnes ir augstąsias mokslo laines.

Seniau, kuomet rūpinomės ateivės jaunuomenės lavinimu, mes ragindavome eiti į vakarines valdžios mokyklas, o kur valdžios mokyklų nebuvo, patįs steigdavome; ragindavome šviestis iš spaudos ir pasikalbėjimuose. Bet šita visa, kas buvo daroma lavinimui ateivių, visai negalima pritaikinti prie lavinimo čia gimusių. Vieton čia gimę jaunuomenę raginus vakarinių mokyklon, turim raginti ir jiems prigelti dienomis eiti į augstesnes mokyklas o vakarais jiems parengti lietuvių kalboje pamokas. Ateiviai pažįsta geriau gyvenimą iš patyrimo, kuomet čia gimimieji neturi jokio supratimo apie gyvenimą arba labai menką, kol jie pasiekia apie dvidešimtis metų amžiaus. Pradinėse mokyklose jie pramoksta skaityti, rašyti ir t. p., bet apie draugiškos gyvenimą nieko nesimokina, nes prie gyvenimo juos rengia tik augstesnėji ir dažniausia spectjai mokykla. Ir todėl Amerikos moksleiviams daugkas nesuprantama arba suprantama visai kitaip negu mums. Per tai tarpe ateivių ir jų lieka spraga, kuri skiria vienus nuo kitų. Tą spragą būtų galima užpildyti mokinant

lietuvių kalbos ir k. ir pratinant prie lietuvių draugijos. Beto, jiems mokyklą Amerikoje permažą ir persiaurą duoda išsilavinimą ir čia gimę jaunuomenės galėtų papildyti savose draugijėlėse kur būtų mokoma daug plačiau dalykai ir tokie, kurių mokykloje nemokinama.

Ateivių prityrimas gyvenime kad daug didesnis parodo ir tas, kad jis pramokęs nors kiek anglų kalbos, parašyti vakarinėse mokyklose, visada pralenkia čia gimius. Pažiūrėkime į lietuvių pramonikus, pirklius ir į įvairius amatnikus ir visur atrasime, kad ateiviai užima pirmą vietą. Net, pastebėta, kad čia gimimieji daugiau dirba prastesnius darbus ir už mažesni užmokesni. Tik, kurie išeina augstesnes mokyklas, beabėjo, užima geras vietas, bet kiek jų turime. Mums stinga profesionalų.

Kad arčiau pažinūs skirtumą tarp besilavinančios ir nesilavinančios jaunuomenės ir svarbią lavinimo prirodymui, mes padarysime keletą palyginimų: Kuomet vaikas ar mergaitė užbaigia pradinę mokyklą jie, maždaug, visi pereina lygiai mokslo. Tik vieni iš jų yra pasiryžę eiti augstesni mokslo, ir lavintis daugiau, o kiti spirias dirbtuvėn ir nuo to laiko skirtumas tarp jų prasideda ir tolynu, tuo vis didesnis, tuoj jie ir persiskiria draugavę, nes juodviejų siekinių keliai visai skirtingi. Bet, išėmimas tam yra, kuris ir dirbtuvėje bedirbas, bet vis mokinas, vienok šio pastoro mokslo siauras ir jį vėla nutraukia ir kitas vėžes. — Vakarinės mokyklos tik tobulina darbininką, amatniką, kaip tokius bet jų proto ir sielos neaukleja. Jis gali būti geras amatnikas, bet nelauvas proto ir grubios sielos. Todėl mes turime stengtis, kad priaugančioji karta Amerikoje eitų į mokslo, beto, ji geriau supras ir lietuvių ir brangins ją. Juk specialistui, siauro išsilavinimo ir grubios sielos žmogui sunku atjausti ir praktines sielos dalykai ir jie nežino kas yra pasiaukavimas, bet vi-

sur jie žiuri į darbą visuomenės, kaip į "piece work", už kurį turi but atlyginta. Jam lietuvių visuomenės labai laikas gausinti, aukoti yra nesuprantamas dalykas. Tat pasišventimo savo reikalams, savo tautai turime išsimokinti mūsų jaunuomenę mes patįs, kaip to mokina kitos tautos.

Nelavinti ir nemokyti Amerikos žmonės, tai mašina ir juos tokiais padaro aplinkybės. Toms aplinkybėms tik sudarius priešingas būtų galima šį-tą laimėti. Ir darbas, visgi, turi but pradės jaunystėj, kol dar tėvų pastogė neapleidžia, nes vėliau nebeapgausi. Todėl jaunimo auklėjimas yra svarbu tėvams.

Jeigu kiekvienas vaikų auklėtojas atkreiptų nors kiek domos į tuos faktus, kuriuos čia trumpai apkalbėjau (ir dar nevisi), niekuomet nepraleis progos lavinti savo auklėtinius, kad juos išauklėjus geresniais draugijos nariais.

Niekuomet nedovanotina tėvams ir auklėtojams, kurie gali lavinti jaunimą ir jo nelavina.

Praeitais metais Suv. Valst. Apšvietos Departmentas surinko statistiką, kiek uždirba žmogus per savo amžį, kuris yra baigęs augstąją mokyklą ir kiek uždirba tas kurs yra baigęs tik pradinę mokyklą. Skirtumas labai didelis. Jeigu tą skirtumą padalinus ant tų dienų skaitlinių, kiek mokinys išbuna augšto je mokykloje, keturių metų kurso, tai kiekvienas vaikas uždirba po penkiolika dolerių į dieną per tą patį laiką. Reiškia, kad kiekvienas tėvas, kuris neleidžia savo vaikų aukštojo mokyklon atima iš savo sunaus laimę uždirbti po penkiolika dol. dienai, per keturius metus ir nuo savo dukters po dešimtį dol. d.

Tat tėvai, auklėtojai ir visa mūsų gerbiama visuomenė, atkreipkite dėmesį į čia gimusių jaunuomenę, jos lavinimą, ždinimą prie lietuvių ir jos ateitį.

Aržuolas.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
 1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
 Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
 Ofiso Valandas:
 Nuo 9 rito iki 5 po pietu
 Vakaraais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
 Nedeliomis iki 4 po pietu.

Dr. George P. Ross
 NO PLATES REQUIRED
DENTISTAS.
 Traukia dantis be skausmo.
 Lengvais išmokėjimais.
 455 Broadway, So. Boston, Mass.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
 Vieniatis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
 Užtaisiau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuojau. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
 176 Harrison ave., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
 (Jakimavičius)
 Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.
 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
 Telephone South Boston 502

RUSKAS DAKTARAS
Dr. N. A. Glebow,
 Specialistas Venerišky ligu. Igrieis mokslo Berlinu, Vienos ir kituose Europos universitetuose.
 884 Main St., Cambridge, Mass.
 Ofiso val. nuo 1 iki 2 ir nuo 6 iki 8 po piet. Nedeliomis nuo 12 iki 1, d Kitas ofisas
 428 Centre St., Jamaica Plain, Mass.
 Telephone: Jamaica 1831 W ir Cambridge 1235 J.

Labai Puikus RESTORANAS!
 Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
 344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
 Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos:
 Rytaiis iki 9 val.
 Po pietų 1 iki 3
 Vakaraais 6 iki 9.
 536 Broadway, So. Boston.

DR. A. J. KARALIUS
 Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
 [2121 N. WESTERN AVE., CHICAGO.]
 Valandos: Ryte 9—12.
 Po pietų: 2—8.
 Tel. ARMITAGE 984

Išgzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
 Akiu Specialistas.
 399a Broadway,
 Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Geriausias budas dėl įtrinimo
 Neturi stokuot nei viename name Doro Richterio
PAIN-EXPELLER
 Jau nuo 50 metų yra vienu iš numylėtų naminių budų pas letuvnikus ir visame pasaulyje.
 Tikras tikrai su pažymėta marke "IKARA"
 35c. ir 65c. butelukas visose aptiekose arba specialiai nuo
 F. AD. RICHTER & CO.
 74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Nusipirk Mosties.
 TAI BUSI GRAZUS! Ją idirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mostia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus, arba šlakus ir prakalina visokius spuogus nuo veido. Kalna dėžutės 50 c. ir \$1. Nigus gali siųst ir stamponis.
 J. RIMKUS,
 P. O. BOX 36,
 Holbrook, Mass.

Vasara Ateina.

 Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
 K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
 278 Broadway, South Boston, Mass.

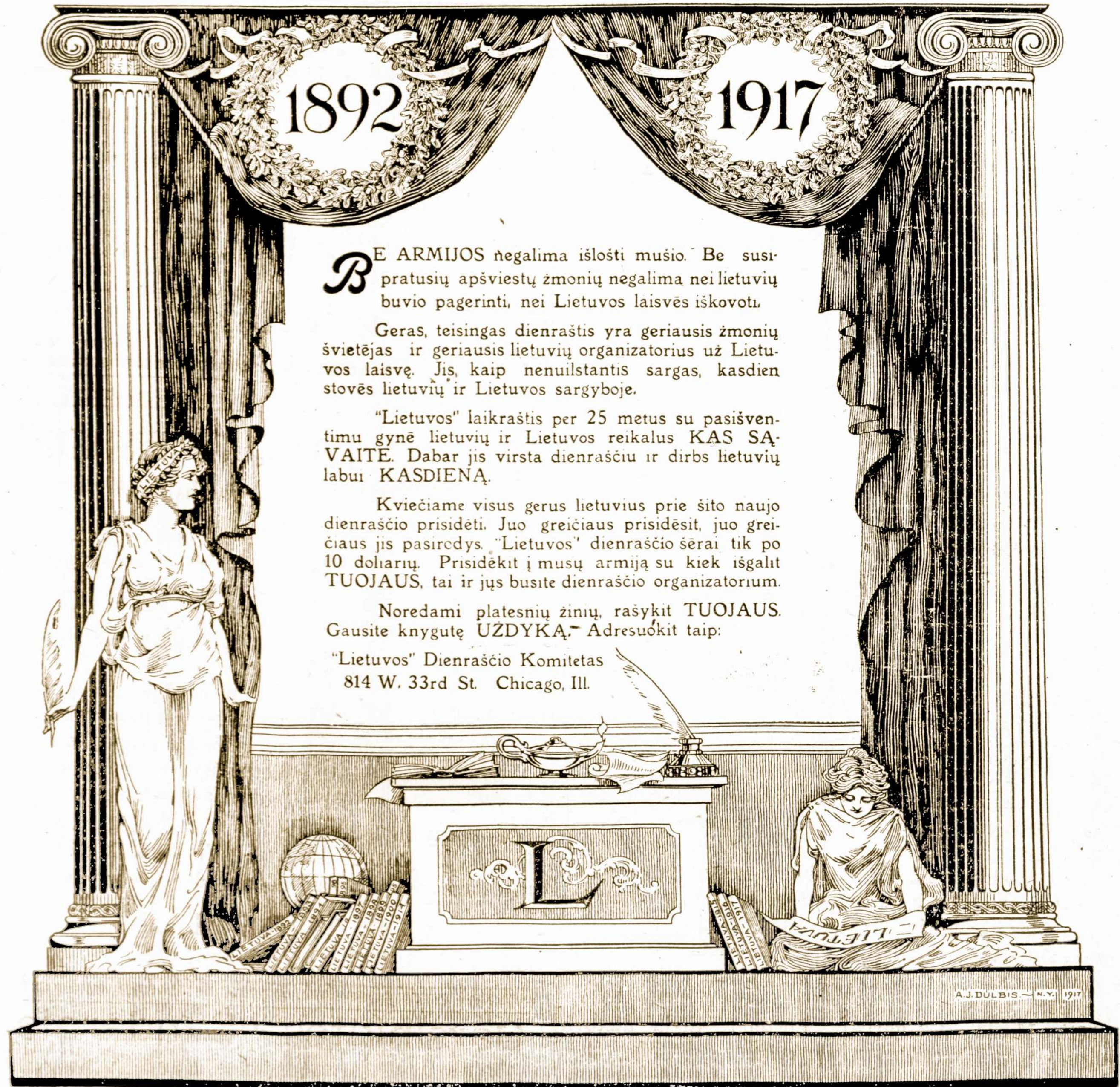
PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
 JUOZO KAZIUKONTO.
 Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.
 Turiu švartų pirmos klesos pirčių ir galima išsimaudyti.
 224 W. Broadway,
 So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

 perskaityti šitą apskelbimą kuris yra iš geriausių kostumerių kriaucių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darbą gvarantuojau. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prienamoms kainoms. Taipgi mokinu kriaucius dirbti. Kurie norite išmolti tikro petrinu iškirpimo galite atsišaukti per laiską arba ypatingai. Platesniu žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:
 Petras Valiulis,
 42 1/2 Haverhill st.,
 Lawrence, Mass.

Telephone So. Boston 608
 LIETUVIŠKAS
Advokatas
 WILLIAM F. J. HOWARD
 Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas
 315 W. Broadway
 SO. BOSTON, MASS.

Tejsingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA
 Sutaissau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių gali gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Gali reikalaut per laiskus, o aš prisiliauk per express.
K. ŠIDLIAUSKAS
 Aptiekorius ir Savininkas
 226 Broadway, Kampas C Street,
 SOUTH BOSTON, MASS.
 Telephone South Boston 21014 ir 21013

1892 1917

BE ARMIJOS negalima išlošti musio. Be susipratusių apšviestų žmonių negalima nei lietuvių buvio pagerinti, nei Lietuvos laisvės iskovoti.

Geras, teisingas dienraštis yra geriausias žmonių švietėjas ir geriausias lietuvių organizatorius už Lietuvos laisvę. Jis, kaip nenuilstantis sargas, kasdien stovės lietuvių ir Lietuvos sargyboje.

"Lietuvos" laikraštis per 25 metus su pasišventimu gynė lietuvių ir Lietuvos reikalus KAS SAVAITĖ. Dabar jis virsta dienraščiu ir dirbs lietuvių labai KASDIENĄ.

Kviečiame visus gerus lietuvius prie šito naujo dienraščio prisidėti. Juo greičiau prisidėsit, juo greičiau jis pasiredys. "Lietuvos" dienraščio šerai tik po 10 doliarų. Prisidėkit į mūsų armiją su kiek išgalit TUOJAUS, tai ir jįs busite dienraščio organizatorium.

Noredami platesnių žinių, rašykite TUOJAUS. Gausite knygutę UZDYKA. Adresuokit taip:

"Lietuvos" Dienraščio Komitetas
 814 W. 33rd St. Chicago, Ill.

Vietos žinios.

ATSIDARO MOKYKLA.

Lietuvių Dr-jų So. Bostone liepos 1 d., 1918 m. įvyko susirinkimas, kurio svarbesnius nutarimus čion paduodam: —

1) atidarius pirm. J. Adomavičiui susirinkimą, buvo perskaityta praeito susirinkimo tarimai.

2) išduota komisijos (J. Adomavičiaus ir St. Norkuno) raportas iš veikimo ir pasirodė, kad iš Bostono miesto mokyklų pirmininko gautas atsakymas, kad jis sutinka duoti vieną mokyklą mokinimui lietuvių vaikų Lietuvių kalbos ir rašto, istorijos, dailės ir tt. su išlyga, kad lietuviai turi užmokėti mokyklos prižiūrėtoji už darbą \$2.25 į dieną ir gali naudotis mokykla visą vakacijų sezoną.

Tuomet Dr-jų atstovai minėtam susirinkime nutarė mokyklą atidaryti ir pradėti vaikus mokyti nuo liepos 15 d. naujo mokykloje ant 5-tos gatvės, tarpe C ir D gatvių.

Buvo įnešimas, kad imti mokytojai visų srovių, butent, visų trijų laikraščių vietinius redaktorius, bet atsiradus daug priešingų redaktoriams kilo ginčų ir po ilgų diskusijų nutarta palikti redaktorius nuošaliai, o mokytojus imti liuosus asmenis. Tarpe kitų vienbalsiai nutarta pakviesti į dailės mokytojus gerb. komp. M. Petrauską.

Mokslo val. nuskirta nuo 9-tos val. ryto iki 12-tos d. Dailės bus mokinama po 4 val. po pietų utarninke ir pėnųčioje. Nutarta taipgi knygų supirkimui imti mokesį po 50 c. nuo vaiko, bet neprivertinai; kuris neišga lėtu, tai bus apmokėta iš izdo dr-jų sudėtais pinigais.

Vienbalsiai nutarta šitą mokyklą palaikyti visados ir kada tik bus proga vaikus mokyti lietuviškai, kaip žiemą taip ir vasarą.

Vienbalsiai nutarta ir išrinkta komisija, kuri saugotų mokyklą nuo užpuolikų ir kultūriško darbo ardytojų, t. y., laikraščių, jei bent vienas laikraštis drįstų kišti į draugijų reikalus ir skleisti tarpe jų neapykantą, tad čion susijungusios visų pakraipų dr-jos išneš protestą ir pasielgs taip, kaip pasielgti bus reikalinga. Į komisiją išrinkta šie asmenys: Vl. Mickevičius, Pranas Ramanauskas, ir P. Petrauskas. Dabar, Tėvai ir motinos nepalikti namie nei vieno savo vaiko ir leiskit į mokyklą mokyti lietuvių kalbos.

Pirm. J. Adomavičius, Vice-pirm. J. Galinis, Prot. sek. J. M. Pečiulis, Fin. sek. Vl. Paulauskas Išdin. S. Norkunas.

P. S. Jau mokytojų personalas taipgi sudarytas. Mo-

kytojaus: M. Petrauskas, Junevičius, Valentukė, Virak's ir p-lė Z. Puišiuotė. P-lė Z. Puišiuotė aprinkta komiteto viresniuojų mokytoju (principal).

"GABIJOS"

SUSIRINKIMAS.

"Gabijos" mėnesinis susirinkimas bus liepos 23 d. 1918 m. 7:30 v. vakare Lietuvių salėje. Kviečiama visus narius pributi, nes turime daug svarbių reikalų.

Sekretorius.

NETEISINGŲ ŽINIŲ SKLEIDĖJAMS.

"Darbininko" 77 No. tu las Duda rašo apie bažnytinio choro nutarimus, kur daug primeluoja ir peraugštai stato vertę bažnytinio choro ir jo solistų. Nežinantiems žmonėms kaip tikrai yra, dar gal, kartais, pasirodyti, kad "Darb." tas "Duda" rašo ir teisybę.

Girtis solistai ir chorūniekas nepavydi Dudai, nes tuščiu būdu įgauta garbė yra tik laikinė. Bet dar yra sakoma, kad 30 d. birželio bendram chorų koncerte nebuvo jų "garsių" solisčių progama. Man, kaippo įgaliojamam draugijų atstovui, buvo pavesta surengti tą vakarą, turiu pasakyti, kaip buvo viskas padaryta.

Draugijų atstovai radę reikalingu surengti koncertą su prakalbam naudai 4 d. liepos, nutarė gauti visus Bostono chorus, o sutvarkyti ir diriguoti juos nutarė kviesti komp. M. Petrauską ir tam darbui mane išrinko. Aš kreipiausi prie "Gabijos" choro, kad prisidėtų surengti koncertą ir liepos 4 d. sode dainuoti. "Gabijs" nutarė dalyvauti. Tą pat padariau su Bažnytinio choru. Nuėjęs pakviesti, sakiau, kad kviečiami visi chorai bendrai surengti koncertą ir kad chorus tvarkys ir rengs prie to ir diriguos jiems M. Petrauskas. Baž. choras nutarė prisidėti. Buvau ir "Birutės Kaniklių" chorą kviesti, bet atsisakė. Kada turėjau viską gatavą, tai draugijų atstovų susirinkime išdaviau raportą, kad du chorus gavau ir M. Petrauską, ir kad M. Petrauskui reikės mokėti už 2 repeticijas ir vakaro vedimą \$25.00, o už liepos 4 d. nieko nereikės mokėti.

Mano raportą priėmė, ir įgaliojo manę viską atlikti. surengime koncerto. Dabar bus aišku, kad muzikalis programmas likosi pilnai pavesta dirigentui sudaryti, bet ne man ir ne Dudai. Tai nieko stebėtino, kad gerb. M. Petrauskas dėjo programan tuos solistus kurių vertę jis žinojo ir kad jie atliks savo užduotis. Kompozitorius negalėjo dėti jusų peršamų solisčių, kuriuos nėra lankiusios nei jokios muzikalės mokyklos ir tokias solistėmis negalima skaityti. Galbut, tos tamsotos solistės bus garsios, kuomet išmoks ir nustatys savo

balsą. Gal Dudai bile riksmas ant steičiaus išrodyti muzika, tas suprantama, kad žmogui nepažinusiame muzikos ir svirplys muzikantas, bet mes išrinkome dailininką, - muziką vesti chorui, tai jau anas ir žino, kas tinka solistu, o kas ne. Ir M. Petrauskas statė scenon visus, ką mokinosi dainuoti Konservatorijoje, k. a.: pp. J. Varaitį, R. Mizarą, p-lę Šarkaitę, vargonininką M. Karbauską ir k.

Delei liepos 13 d. prie manęs kreipėsi pp. Žoba ir Adomavičius, kad aš, varde dr-jų, gaučiau chorus ir Petrauską išpildyti programą Bostono sodne. Aš vėl kreipiausi prie chorų. Ši syki nuo Kompozitoriaus mias prasė priduoti gaidas Himno ir šokių ir Žobai sakė, kreiptis prie Petrausko, kad muzikos programą sutvarkytų. Tas Duda (tikras dudu) bažnytinio choro vardu rašo nutarimus, kad bažnytinis choras nutarė prisidėti liepos 13 d., bet su išlygomis: jeigu bus mokama M. Petrauskui už repeticijas, tai turi but mokama ir M. Karbauskui. Aš turiu jums pasakyti, kad pirma, negu apskelbėt, tai turėjot susižinoti su manim. Petrauskui už repeticijas buvo ir bus mokama, nes tai jo duona. M. Karbauskui mokėti nėra užką, nes jis nieko nemokina, bet patsai, jei nori, tai gali ateit pasimokyti ir su kitais dainuoti. Jis ir nekviestas buvo mokyti, nes dviejų mokytojų vienam chorui ir dviejų diriguotų nereikia. Tai už ką jam mokėti? Rašo, kad Petrauskas paėmęs 30 dol. už koncertą. Melas! Viršū ai pasakiau, kiek paėmė ir su tuo sutiko dr-jų atstovai. Tai kam Dudai duoduoti.

Yra pasakyta Dudos, kad jeigu, p. M. Petrauskas gali chorą diriguoti, tai kodėl negali M. Karbauskas, diriguoti. Čia tik pasakysiu kad paaiškinus kodėl, tai reikia pažiūrėti koki skirtumai yra tarpe mokyto muziko ir dar mokinio vargonininko Karbausko. Juk patsai p. Karbauskas, kuris mokinis ir mokinis ir savo visą amžį galės mokyti pas M. Petrauską, patsai nedrįs lygintis viešai, o gal ir neviešai. Aš pasakysiu, ir neperdėsiu, kad tarpe M. Petrausko ir Karbausko yra didesnis skirtumas, kaip tarpe Karbausko ir nepaskaitančios davatkos iš jo choro. Taip supranta visi ir taip suprato tas komitetas, kuris kvietė M. Petrauską. Tai gi lyginti Petrauską ir Karbauską ir sakyti esą abu vienos vertės, tai gal tik dudos, bet ir tai dar ne visos. Beto, jeigu nebutų M. P. prisidėjęs, tai kur butume gavę gaidas himnui ir šokiams. Apie tai, kad atlikti to darbo niekas nebutų galėjęs, nėra reikalo daugiau kalbėti. Mums tik garbė lietuviams, kad dabartiniam

momente turėjome kompozitorių Bostone ir puikiai dailės programą išpildėme. Juk visur yra vargonininkai, o kitur lietuviai taip nepasirodė ir delto, kad nebuvo ten daugiau, kaip vargonininkai.

Dar kas pasakys, kad reikės mokėti kompozitoriui už gaidų parašymą, ir repeticijas prisirengiant liepos 13 d., bet tai buvo vėla atlikta, kad net svetimtaučiai nustebė. O lig prisirengė, tai kompozitorius turėjo gaišti laiką, o ne gaišo už jį kiti.

Dabar, manau, bus aišku, bažnytinio choro duduai, nariams ir solistėms, ir kurie neteisingus nutarimus skelbia. Taipgi tuli bažnytinio choro nariai ir jų vadas Karbauskas, kuris paliko labai nemaloniam padėjime sako, bukt tas yra melas. Bet kam gali tikėti? Juk "Darbininkas" kad ir sugautas melagium, sakosi, kad tai teisybė ir rašo, buk bažnytinis choras taip esąs nutaręs. Vertėtų bažnytinio choro nariams užprotestuoti prieš neteisingus nutarimus ir jų skelbimą be žinios choro ir jo vedėjo.

Man išrodo, kad turėtų buti kitaip ir už bažnytinį chorą ir jo vadą negali kalbėti dudos, bet jie patįs gali atstovauti. Ir bažnytinis choras, pagerbdamas savo vadą galėjo nutarti, kad muzikalę programą sudaryti tartųsi abu vadai chorų, bet choras to nepadarė ir paskui kokis Duda duduoja tokius dalykus kokių nebuvo ir ir negali buti. Priverčia ir kitus aiškinti dalykus ir pasakyti, pagalios, tai, kas gali kai-kuriems asmenims nemalonumų padaryti.

Taipgi čia reikia pasakyti, kad solistų parinkime, muzikos programos statyme ir jos pildyme reikia palikti dalykų žinovams, bet ne politikieriams iš "Darb." ar Dudos, kurie gali užsimanyti kokias savo meiluzes, ar ką parodyti kitiems, joms paploti ir po to, jās savo laikraštyje išreklamuoti. Rimtiems ir neprigulmingiems nei nuo vieno štabo darbininkams tas nerupi ir jie dirba, kaip jų išgaldė leidžia ir stato tuos, ką verti, bet ne kam kas patinka.

Toliau patartina "Drb." redaktoriams ir Dudos iš bažnytinio choro ir k. buti atsargesniems ir save nežinėliais dalyko bent nepasirodyti pasauliui.

Kartu su tuom savo iššokimu padarot nesmagumų ir įžeidžiat g. M. Petrauską ir padedat į nemalonų padėjimą Karbauską ir žeminat save. Melsčiau atitaisyti tą pranešimą bažnytinio choro narių, nes tokios neteisybės negali but palai-komos. Jeigu taip nutarėte, tai patvirtinkite, nes mes žinotume tuomet su kuo turime reikalus. "Darb." vėla-gi prašyčiau atitaisyti.

Bostono dr-jų atstovų narys, St. Mockus.

"TEVYNĖ" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS
—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI \$1.00—
Užrašykite jį savo draug ms ir pažįstamiems ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.
Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:
A. B. STRIMAITIS,
307 West 30th Street, New York City.

KONSERVATORIJA

Lietuvių Muzikos konservatorija, 769 Broadway, So. Boston, Mass., atidaro Vasarinį Muzikos Kursą, specialiai Choro ir orkestros vadovams. Gali važiuot suprantanti bile kurį instrumentą. Kursas bus vestas teoretišku ir praktišku budu. Užbaigę kursą gaus Konservatorijos pažymėjimus.

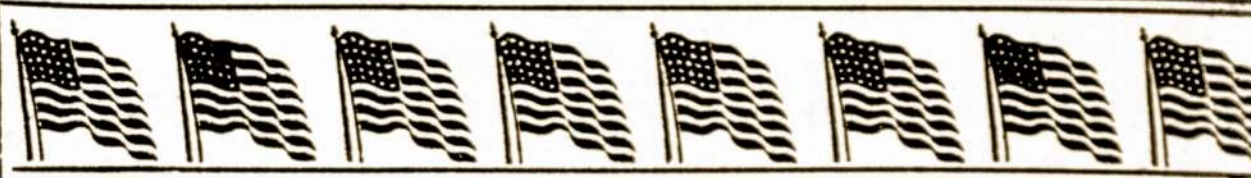
Kursas prasideda 8 d. liepos, baigiasi 28 d. liepos. Mokslas eis labai sparčiai. Mokestis už kursą 25 dol. Nepraleiskite tokio parankumo ir progos.

Susižinojimui:

MIKAS PETRAUSKAS

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS
Issued by the
UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės galą pagreitins.

Visi pirkite tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.

Stampas kas mėnesis pakyla vienu centu brangiau. Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$4.12 c. tai 1923 m. gausite \$5.00.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$82.40, tai 1923 m. gausite \$100.00.

Pirkite visi stampas tuojau.

Parduoda visuose bankuose ir pačtose (post office). Nueikite į pačtą ar banką ir klauskite pirkti.

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

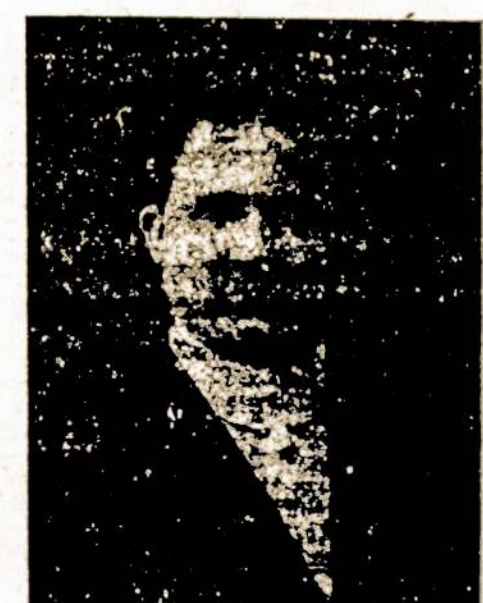
Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galyos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyska.

H. CABITT,

100 SALEM ST.,

BOSTON, MASS.

JEIGU JŪS NETIKIT, TAI NESKAITYKIT,
Geriau ateikite ir persitikrinkite

Kad pas mus galite gauti gražiausių ir nebrangiai visokių tavyrų, kaip tai šiaudinių skrybelių, marškinių ir taip visokių mažesnių tavyrų.

Mes parduodame pigiaus visokius stubos rakandus (forničius), grapaphonus ir lietuviškus rekordus, taipgi suvamas mašinias.

Čeverykų nupiginimas: Vertės \$3.50 už \$1.95
Vertės \$5.00 už \$2.95 || Vertės \$2.50 už \$1.34.

Taigi viskas pigiau negu rudens laiku grybai.

C. P. YURGELUN

377 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

Garsinkites "Sandaroje"